

Riksdagens snabbprotokoll 2025/26:51

Fredagen den 12 december

Kl. 09.00–11.31

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprovsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för ny ledamot av riksdagen

Till Valprovsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Chris Dahlgvist (SD) utsetts till ny ledamot av riksdagen från och med den 8 december 2025 sedan ledamoten Göran Hargestam (SD) avsagt sig uppdraget och riksdagen godkänt detta (prot. 2025/26:47 § 2).

Valprovsnämnden har enligt 14 kap. 30 § vallagen (2005:837) denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen.

Stockholm den 10 december 2025

Svante O. Johansson

ordförande

/Sara Dadnahal

sekreterare

§ 2 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *Lena Malm* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för *Amalia Rud Stenlöf* (S) under tiden för hennes ledighet den 16 februari–22 juni 2026.

§ 3 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Jessica Stegrud* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet, att *Emma Berginger* (MP) avsagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation och att *Rebecka Le Moine* (MP) avsagt sig uppdraget som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 4 Anmälan om efterträdare

Tredje vice talmannen meddelade

att Socialdemokraternas partigrupp anmält *Lena Malm* som suppleant i konstitutionsutskottet under *Amalia Rud Stenlöfs* ledighet,

att Sverigedemokraternas partigrupp anmält *Chris Dahlgvist* som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet och *Sara Gille* som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation samt

att Miljöpartiets partigrupp anmält *Rebecka Le Moine* som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation och *Ulf Holm* som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Tredje vice talmannen förklarade valda till

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet

Chris Dahlgvist (SD)

ledamot i Nordiska rådets svenska delegation

Rebecka Le Moine (MP)

suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation

Sara Gille (SD)

Ulf Holm (MP)

Tredje vice talmannen förklarade vald under tiden den 16 februari–22 juni 2026 till

suppleant i konstitutionsutskottet

Lena Malm (S)

§ 5 Anmälan om vice ordförande i utskott

Tredje vice talmannen anmälde att *Anders Ådahl* (C) valts till vice ordförande i näringsutskottet från och med den 11 december.

§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2025/26:222

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:222 Kostnader för jakt-
rende under svinpestrestriktioner
av Åsa Eriksson (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen
den 22 januari 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engage-
mang.

Stockholm den 10 december 2025

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Peter Kullgren (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 7 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande fakta-
promemoria om förslag från Europeiska kommiss-
ionen hade kommit in och överlämnats till utskott:
2025/26:FPM40 Meddelande om investeringsplan för
hållbara transporter (STIP) COM(2025) 664 till
trafikutskottet

§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Skrivelse
2025/26:79 till skatteutskottet

Motioner
2025/26:3865 till justitieutskottet
2025/26:3864 till finansutskottet

§ 9 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Utrikesutskottets betänkande
2025/26:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2025/26:AU1 Utgiftsområde 13 Integration och jäm-
ställdhet

Utbildningsutskottets betänkande
2025/26:UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och uni-
versitetsforskning

Justitieutskottets betänkande
2025/26:JuU26 Polisens arbete mot sexuella över-
grepp mot barn i digitala miljöer

§ 10 Svar på interpellation 2025/26:203 om leve- rans av Jas till Ukraina

Anf. 1 Förvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru talman! Elsa Widding har frågat mig om jag
har för avsikt att skicka Jas till Ukraina och om jag i så
fall har för avsikt att finansiera flygplanen med konfis-
kerade ryska tillgångar i Belgien. Vidare har hon frågat
mig om jag har gjort någon konsekvensanalys av vad
en sådan finansiering skulle innebära, till exempel av-
seende ryska återkrav, och vad analysen i så fall inne-
bär.

Sverige kommer att stötta Ukraina så länge som det
krävs. Ukrainas sak är också vår. Sverige fortsätter att
stödja Ukrainas ansträngningar för att uppnå en rättvis
och hållbar fred grundad i folkrätten och FN-stadgan.
Sverige står fast i sitt stöd till Ukrainas suveränitet och
territoriella integritet.

Sverige och Ukraina undertecknade redan i maj
förra året en överenskommelse om bilateralt säkerhets-
samarbete mellan Sverige och Ukraina. Som en del i
uppföljningen av detta undertecknade Sverige och
Ukraina den 22 oktober 2025 en avsiktsförklaring gäl-
lande samarbete angående luftförsvarsförmågor.
Ukraina har unika erfarenheter av luftstrid och luftför-
svar som kan vara till fördel i utvecklingen av svenskt
luftförsvar. På motsvarande sätt har Sverige erfarenhet
av att utveckla och operera avancerade moderna platt-
formar, som till exempel Jas 39 Gripen.

Ukraina har uttryckt intresse av att Jas 39 Gripen
ska utgöra ett bärande system i det framtida ukrainska
luftförsvaret samt av att anskaffa en större mängd flyg-
plan av typen Jas 39 E/F. Regeringen har dialog med
Ukraina om den ukrainska förfrågan.

Finansiering är en nyckelfråga. Som komplement
till Ukrainas egna möjligheter till finansiering behövs
ett brett engagemang från internationella partner.

Regeringen välkomnar att kommissionen har pre-
senterat optioner för ett nytt finansiellt stöd till
Ukraina. Regeringen stöder förslaget om reparations-
lån till Ukraina, som finansieras med stöd av den lik-
vida delen av de immobiliserade ryska tillgångarna.
Regeringen verkar för att stödet snabbt ska komma på
plats och att en del av stödet ska kunna nyttjas för att
fylla Ukrainas militära behov.

Tredje vice talmannen konstaterade att interpellan-
ten inte var närvarande i kammaren och förklarade in-
terpellationsdebatten avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2025/26:204

Tredje vice talmannen meddelade att energi- och
näringsminister Ebba Busch (KD) var förhindrad att
vid dagens sammanträde besvara interpellation
2025/26:204 av Monica Haider (S) om prisvariationer
i fjärrvärmepriser i olika delar av Sverige. Interpellat-
ionen skulle besvaras vid ett senare tillfälle.

§ 12 Svar på interpellationerna 2025/26:137 och 186 om återkrav från Försäkringskassan

Anf. 2 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jessica Rodén har frågat mig hur jag ser på att personer med livränta kan få stora återkrav trots att de agerat i god tro inom ett system med svårbegripliga regler. Jessica Rodén har även frågat mig om jag avser att vidta lagändringar som stärker rättssäkerheten i arbetsskadeförsäkringen och minskar risken för återkrav mot försäkrade.

Dessutom har Sanne Lennström frågat mig hur jag och regeringen kan skapa förutsättningar för Försäkringskassan att förbättra kvaliteten och rättssäkerheten i handläggningen och beslutsfattandet gällande återkrav av sjukpenning och föräldraförsäkring.

Fru talman! Arbetsskadeförsäkringen är en viktig del av den svenska socialförsäkringen. Den som skadas eller blir sjuk av sitt arbete ska ersättas för sin inkomstförlust och inte drabbas ekonomiskt. I och med livräntan kan den försäkrades inkomstförlust täckas med i princip 100 procent upp till det fastlagda taket i arbetsskadeförsäkringen. Om den skadade fortsätter att arbeta i ett arbete med lägre lön än den han eller hon hade i arbetet där skadan inträffade ersätter arbetsskadeförsäkringen även denna inkomstförlust, men eftersom ersättningen i många fall är hög kan eventuella återkrav också bli stora.

Varje enskild person har ett ansvar att informera sig om vilka omständigheter som kan påverka rätten till och storleken på en beviljad ersättning från socialförsäkringen och att anmäla ändrade omständigheter till Försäkringskassan. Genom detta kan enskilda minska risken för stora återkrav i samband med Försäkringskassans efterkontroller. Den enskilde får i samband med sin ansökan information om vilka omständigheter som kan påverka rätten till och storleken på den beviljade livräntan från Försäkringskassan.

Försäkringskassans arbete med handläggning av förmåns- och återkravsärenden styrs bland annat av bestämmelser i socialförsäkringsbalken och förvaltningslagen (2017:900). Enligt 110 kap. 13 § socialförsäkringsbalken ska Försäkringskassan se till att ärenden blir utredda i den omfattning som deras beskaffenhet kräver. Enligt 9 § förvaltningslagen ska ett ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Försäkringskassan har också en skyldighet att tillhandahålla relevant information för att undvika felaktiga utbetalningar och minska risken för återkrav.

Jag förväntar mig nu att Försäkringskassan arbetar för att ärenden handläggs i enlighet med gällande regelverk, fru talman. Försäkringskassan har ett tydligt uppdrag från regeringen i årets regleringsbrev, där det anges att myndigheten ska vidta åtgärder för att motverka att enskilda blir återbetalningsskyldiga.

När felaktiga utbetalningar ändå sker är det viktigt för socialförsäkringssystemets legitimitet att de betalas tillbaka. Försäkringskassan har dock ett stort

handlingsutrymme om den enskilde bedöms ha handlat i god tro. Återkravet får anpassas till den enskildes ekonomiska och sociala situation och helt eller delvis efterskänkas.

För att stärka Försäkringskassans kärnverksamhet föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) ett stort tillskott till Försäkringskassan. Även i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) har tillskott gjorts till myndigheten, vilket innebär att förvaltningsanslaget beräknas öka de kommande åren. Detta är de största tillskotten till Försäkringskassan sedan 2010-talets början.

I syfte att skapa förutsättningar för färre felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen har även flera ändringar föreslagits, och trätt i kraft under mandatperioden, som ger beslutande myndigheter utökad tillgång till uppgifter i bland annat arbetsgivardeklarationerna. Syftet är att i kontrollsyfte säkerställa korrekta beslutsunderlag. Vissa åtgärder är genomförda, och andra är under arbete.

Det är viktigt att regelverket för återkrav är tydligt, förutsägbart och rättssäkert, fru talman. Regeringen beslutade därför den 6 mars 2025 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda just vilka åtgärder som kan garantera mer rättssäkra och effektiva regler för återkrav. Uppdraget ska redovisas senast den 16 juni 2026.

Regeringen har med detta gett Försäkringskassan väldigt goda förutsättningar att klara sina uppdrag och då även när det gäller återbetalningsverksamheten. Genom den tillsatta utredningen har regeringen dessutom lagt grunden för mer rättssäkra och effektiva återkrav framöver.

Anf. 3 JESSICA RODÉN (S):

Fru talman! Arbetsskadeförsäkringen är en hörnsten i den svenska modellen. Den bygger på en enkel men grundläggande idé, nämligen att den som skadas i sitt arbete inte ska få sin ekonomi raserad utan kunna känna trygghet. Det är ett löfte mellan staten och löntagarna.

Detta är ett löfte som vi socialdemokrater tar på stort allvar. Det handlar nämligen om tillit – om att våga utbilda sig, ta ett jobb och gå till jobbet varje dag, också när det gäller tunga och ibland farliga jobb, i vetskap om att samhället finns där om något händer. Det är så vi bygger trygghet tillsammans. Men i dag håller arbetsskadeförsäkringen inte vad den lovar, och det är inte bara ett svek mot den arbetare som har slitit ut sig på jobbet utan ett hot mot den generella välfärdsidén om trygghet genom arbete.

Antalet personer som får livränta har rasat med 88 procent på 20 år. Samtidigt drabbas människor som försöker göra rätt – som rapporterar in sina inkomster och som litar på Försäkringskassan – av återkrav på hundratusentals kronor. Det är tydligt att systemet inte fungerar i sin nuvarande form.

Fru talman! Vi har kunnat läsa om Camilla, som fick en förslitningsskada i axlarna när hon som 21-åring packade galgar. Hon kontaktade själv Försäkringskassan för att stoppa livränteutbetalningarna när

hon fick ett nytt jobb och förändrad inkomst. Trots det fick hon ett återkrav på 44 000 kronor. Camilla valde att med hjälp av sitt fackförbund driva ärendet i domstol, och det dröjde tre år innan hon fick rätt.

Vi har också hört om Kurt-Åke, som efter sju år med livränta fick ett kravbrev på över en kvarts miljon kronor. Det handlade inte om fusk, utan det handlade om att Försäkringskassan gjort fel i sina kalkyler. Med hjälp av LO-TCO Rättsskydd överklagades beslutet till förvaltningsrätten, som i sitt beslut kritiserade Försäkringskassans utredning och upphävde beslutet om återbetalningskrav.

Fru talman! Vi socialdemokrater menar att trygghetssystemen ska vara just trygga. De ska bygga på tillit, inte misstänksamhet. De ska vara rättssäkra, inte godtyckliga. De ska också fungera för dagens arbetsmarknad, inte gårdagens. Därför behöver arbetsskade-försäkringen reformeras. Vi socialdemokrater vill se ett system som går att förstå, som bygger på verkliga arbetsvillkor och som ger stöd till den som faktiskt har blivit skadad i sitt arbete, oavsett om skadan är fysisk, psykisk eller orsakad av smitta.

Vi behöver ta bort de undantag som gör att många i kvinnodominerade yrken inom vård, skola och omsorg aldrig ens kommer i fråga för ersättning. Vi behöver också införa en fast tidpunkt för prövning så att människor inte faller mellan stolarna, och vi behöver se till att Försäkringskassan tar ett tydligare ansvar för att informera och vägleda människor genom försäkringssystemet.

Trygga människor vågar ta risker. De vågar byta jobb, studera vidare och starta företag. De vågar vara med och bygga Sverige starkare. Då måste staten hålla sin del av avtalet. Hur ser statsrådet på att människor, trots att de har lämnat korrekta uppgifter, drabbas av återkrav på grund av att Försäkringskassans interna datasystem inte fungerar?

Anf. 4 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Den granskning som Inspektionen för socialförsäkringen nyligen presenterade visar något väldigt allvarligt, nämligen att mer än hälften av Försäkringskassans återkravsärenden gällande sjukpenning och föräldrapenning innehåller rättsliga brister.

Det handlar om totalt 202 granskade ärenden, och det rör sig inte om små avvikelser utan om så pass stora brister att de kan leda till felaktiga återkrav, oklara beslut och stora konsekvenser för helt vanliga människor som antingen är sjuka eller tar hand om sina barn. Kort sagt pratar vi om rättssäkerheten när våra medborgare är i kontakt med svenska myndigheter.

Rapporten visar att 59 procent av ärendena har minst en brist. Det kan exempelvis saknas motivering för beslutet. 22 procent innehåller brister i den materiella riktigheten, vilket alltså innebär att själva bedömningen inte är korrekt eller att det helt enkelt saknas underlag. 54 procent har brister i formell riktighet, som bristfälliga motiveringar till varför ett återkrav ens görs.

För sjukpenningen är situationen särskilt allvarlig; där har 74 procent av ärendena minst en rättslig brist. Gällande föräldraförsäkringen är motsvarande siffra 45 procent. Inte minst gällande sjukpenningen pratar vi om människor som redan befinner sig i en väldigt utsatt situation och som nu riskerar att mötas av felaktiga återkrav från staten.

ISF beskriver också hur Försäkringskassan saknar tillräckliga underlag, gör bedömningar som inte är rättsligt underbyggda och även använder mallar som gör att det saknas stöd i de individuella omständigheterna runt fallen. Detta gäller särskilt bedömningen av ond tro och eftergift, det vill säga om föräldern eller den sjuka har agerat uppsåtligt och inte bara gjort fel icke-avsiktligt.

Många beslut saknar dessutom begriplig motivering, vilket gör att människor inte ens förstår varför de har blivit återbetalningsskyldiga. Vi ser också att den interna organiseringen skapar risker i ansvarsfördelningen.

Allt detta handlar om rättssäkerhet. Slutsatsen från ISF är att Försäkringskassans återkravshandläggning är bristfällig, och i stort handlar det här om förtroendet för den svenska socialförsäkringen. Människor ska inte riskera att drabbas av återkrav på tiotusentals kronor för att staten inte har gjort sitt jobb. Rättssäkerheten får verkligen inte anses vara förhandlingsbar.

Jag är fullt medveten om att vi har självständiga myndigheter i Sverige, och flera av ISF:s rekommendationer rör Försäkringskassans interna arbete, organisation och rutiner. Jag vet dock också att regeringen har en utredning på gång som ska se över hur regelverket för återkrav i socialförsäkringen ska kunna utformas på ett effektivt sätt.

Jag läste en del om det här på regeringens hemsida. Man har väldigt starkt fokus på att komma åt bidragsfusk, vilket naturligtvis är väldigt viktigt för att upprätthålla tron på systemet och på att vi förvaltar skattepengarna väl.

Utredningen ska presenteras i sommar. Kommer den också att ha fokus på bristerna gällande felaktiga återkrav, enligt ministrarnas bedömning i dagsläget?

Anf. 5 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Som jag började med att redogöra för är det viktigt att det är lätt att göra rätt och att regelverket för återkrav är tydligt, förutsägbart och rättssäkert.

Som ett snabbt svar på Sanne Lennströms direkta fråga till mig vill jag säga att detta definitivt är en del av den utredning som vi nu har tillsatt. Det rör sig nämligen om två sidor av samma mynt. Om vi ska beivra bidragsbrottsligheten och se till att den minskar samt se till att våra gemensamma skattepengar inte hamnar i kriminellas fickor och att vi kan strypa den kriminella ekonomin är det viktigt att det är lätt att göra rätt. Det gäller att myndigheterna delar information med varandra och att detta sker automatiskt, så att de som handlar i god tro inte riskerar att hamna i en situation där det blir fel, där de får återkrav riktade mot sig och

där de skuldsätts. Det gäller också att vi ser till att det blir oerhört kännbart och svårt att begå bidragsbrott.

Från regeringens sida har vi gett historiskt stora tillskott till Försäkringskassan. Detta är det största tillskottet sedan 2010-talets början.

Fler ändringar har föreslagits, som vi har varit inne på, både lagstiftningsmässigt och när det gäller andra delar. De har trätt i kraft under mandatperioden för att färre felaktiga utbetalningar ska ske. Den utredning som vi precis talade om fäster särskild vikt vid att minska de felaktiga utbetalningarna och beivra bidragsbrottsligheten samt, givetvis, vid att regelverket ska vara både rättssäkert och effektivt.

Jag skulle vilja påstå, fru talman, att Försäkringskassan aldrig har haft så goda förutsättningar som nu när det gäller att komma till rätta med de problem som finns. Samtidigt kommer ingenting av sig självt. Detta har ju varit ett hårt och stort arbete från regeringens sida. Vi har anslagit hundratals miljoner. Vi har gett flera uppdrag till myndigheten i regleringsbrev. Vi har stiftat nya lagar och gett nya förutsättningar och fler verktyg för att myndigheten ska kunna arbeta både framåtutlöst och rättssäkert.

Regeringen förutsätter givetvis att Försäkringskassan fortsätter att ta ansvar genom att ta till sig de stora anslag som nu har kommit samt att man utreder och tar fram fler verktyg för att kunna jobba ännu mer effektivt. Förutsättningarna finns på plats, och den politiska inriktningen är väldigt tydlig. Medlen och stödet från regeringen finns också. Nu vilar ett stort ansvar på Försäkringskassan att leverera sin del. Jag har inget skäl att tro att man inte kommer att lyckas med det, givet att jag har en mycket god dialog med Försäkringskassan och att man definitivt delar denna ambition.

När det gäller de stora återkraven vill jag än en gång poängtera att Försäkringskassan har ett stort handlingsutrymme. Om den enskilde bedöms ha handlat i god tro får återkravet anpassas till den enskildes ekonomiska och sociala situation. Återkravet kan helt eller delvis efterskänkas.

Som ledamoten redogjorde för har vi ett system som är sådant att man kan överklaga. Det går vidare om man får rätt, och då upphävs återkravet. Detta system tycks fungera alldeles utmärkt. Det är dock beklagligt när det går så långt att man hamnar i den situationen.

Anf. 6 JESSICA RODÉN (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Vi har alltså en arbetsskadeförsäkring som är så komplicerad att inte ens Försäkringskassan själv klarar av att tillämpa den korrekt. Trots det läggs hela ansvaret på individen – på den som redan är skadad, sjuk eller utsliten.

Försäkringskassans egna system pratar inte med varandra. En person som anmäler en ny inkomst i ett SGI-ärende får inte automatiskt den uppgiften uppdaterad i sitt livränteärende. Det betyder att Försäkringskassan har rätt uppgifter på plats, men de når inte fram. Sedan kommer återkravet. Det är då inte medborgaren

som har gjort fel, utan det borde vara systemet som vi adresserar här.

Detta gäller inte bara enstaka fall. 68 procent av alla felaktigt utbetalda livräntor beror på att Försäkringskassan har gjort fel; det slår både intern granskning och domstolar fast gång på gång. Men det är ändå individen som får ta hela smällen, och smällen kan vara brutal. Vi har hört om återkrav på 280 000 kronor för att lönen har höjts med 10 kronor i timmen. Vi har hört om 2 500 ärenden som ligger på hög – återkraven tickar på i tysthet i flera år, och när brevet till slut kommer har skulden vuxit till en halv miljon.

Fru talman! Man blir inte frisk av att göras fattig.

Vi måste också prata om livräntans indexering. Livräntan är tänkt att täcka inkomstförlusten, men när indexeringen halkar efter löneutvecklingen blir skillnaden mindre – inte för att arbetsförmågan har ökat utan för att systemet räknar fel. När livräntan försvinner på papperet, trots att inkomstförlusten är kvar, kommer återkravet – ofta på hela beloppet.

Statsrådet säger att det är individens ansvar att rapportera in nya uppgifter, men vad är statens ansvar när den offentliga sektorn brister, när systemen inte är samordnade och när myndigheten själv står för felen?

Vad är regeringens plan för att komma till rätta med dessa uppenbara systemfel i arbetsskadeförsäkringen?

Anf. 7 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för det positiva beskedet om utredningen! Jag ser fram emot att läsa förslagen framemot sommaren.

Det finns även andra åtgärder som vi har debatterat tidigare här i kammaren, bland annat med statsrådets kollega Slottners, angående att få bukt med problemet med att människor inte får tillräcklig hjälp med sina handlingar inför att de till exempel ska kontakta Försäkringskassan. Jag talar naturligtvis om att väldigt många av landets statliga servicecenter har lagts ned.

Statens servicecenter erbjuder en verksamhet som hjälper den enskilde att förstå sådant som till exempel är kopplat till föräldrapenning eller sjukpenning. Försäkringskassan är en av de myndigheter som har funnits hos Statens servicecenter.

Flera av kontoren runt om i landet är nu nedlagda; i mitt distrikt gäller det bland annat kontoret i Östhammar och det i Enköpings. Detta leder till att människor som tidigare har kunnat få hjälp med sina ärenden inte längre kan få det. Det finns många som behöver den hjälpen, bland annat personer som befinner sig i ett digitalt utanförskap. Detta kan också öka risken för att man utan uppsåt gör fel och sedan står inför ett återkrav.

Jag inser att det här är Slottners område, men jag ville ändå nämna att det är en viktig pusselbit för att hjälpa människor att göra rätt. Precis som statsrådet sa ska det ju vara lätt att göra rätt.

Nu när vi har sett rapporten från Inspektionen för socialförsäkringen skulle jag vilja fråga statsrådet om det finns en risk att det har riktats felaktiga återkrav på

andra områden inom Försäkringskassan än dem som vi debatterar här. Jag vet att många oroar sig och undrar över detta, så det skulle vara fint med ett besked om det här i dag.

Anf. 8 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack till interpellanterna för bra frågor och en bra diskussion!

Jag kan börja med att konstatera att regeringen välkomnar Inspektionen för socialförsäkringens, ISF:s, granskning av den rättsliga kvaliteten i Försäkringskassans beslut om återkrav av sjukpenning och föräldrapenning. Rapporten kommer nu att analyseras närmare i Regeringskansliet. Vidare kommer Försäkringskassan att lämna ett svar på rapporten där myndigheten kommenterar inspektionens olika slutsatser och redovisar eventuella åtgärder som man avser att vidta med anledning av rapporten. Därefter kommer regeringen givetvis att ta ställning till om ytterligare åtgärder behöver vidtas utöver det arbete regeringen utgår från att Försäkringskassan redan gör.

Fru talman! Återigen: Försäkringskassan har nog aldrig haft bättre förutsättningar att utföra sitt arbete än vad man nu har. Man har fått historiskt stora anslag, de största sedan 2010-talets början. Man har även fått betydligt fler verktyg och bättre förutsättningar både digitalt och lagstiftningsmässigt för att korrekta uppgifter ska komma in mer eller mindre per automatik så att underlagen redan från början blir korrekta. Detta kommer att hjälpa framför allt den enskilde som inte har något uppsåt att göra fel men som ibland har svårigheter, precis som ledamöterna är inne på. Detta kommer även att underlätta betydligt för Försäkringskassan så att man kan kontrollera och göra rätt från början.

Det här kommer att minska bidragsbrottsligheten och göra det betydligt svårare för dem som försöker tillskansa sig våra gemensamma skattepengar och stoppa dem i sina egna fickor. Konsekvenserna för dem kommer dessutom att bli kännbara.

Men framför allt handlar det om att alla de som har stora behov också har rätt till dessa viktiga ersättningar. Det är det systemet är till för, och det är också för dem det måste vara lätt.

Systemen är komplexa; det är inte tu tal om saken. Vi måste därför göra allt som står i vår makt för att förenkla och förbättra. Samtidigt får vi varken tumma på rättssäkerheten eller bli för naiva – något vi har sett i systemet och som har gjort det lätt för kriminella att tillskansa sig pengar de inte har rätt till. Det här är en balansgång vi måste manövrera.

Jag är fast besluten om att färre felaktiga utbetalningar ska ske. Kammaren har dessutom fastslagit ett gemensamt mål när det gäller felaktiga utbetalningar, och detta mål tänker jag att vi är helt överens om.

Fru talman! Låt mig även beröra Jessica Rodéns fråga om indexeringen av livräntan. Det är också en komplex fråga. Arbetsskadeutredningen är inte den första utredning som har belyst frågan och lämnat förslag. Utredningen om en mer jämställd och rättssäker

försäkring vid arbetsskada lämnade redan 2017 ett förslag om att arbetsskadelivräntan årligen skulle beräknas om och ge en förändring i inkomstindex. Jag kan bara konstatera att under åtta år gjorde Socialdemokraterna ingenting åt saken, och man tog inte förslaget vidare. I Socialdemokraternas nuvarande budget finns inte heller en enda krona budgeterad för just det Jessica Rodén nu pläderar för.

(Applåder)

Anf. 9 JESSICA RODÉN (S):

Fru talman! Vi socialdemokrater menar att trygghetssystemen ska bygga på tillit och inte misstänksamhet, att tryggheten ska finnas när den behövs och att den inte ska inte bli en fälla för den som försöker göra rätt. Men nu har Sverige ett system där återkraven har ökat med 600 procent, där Försäkringskassan orsakar majoriteten av felen, där människor skuldsätts trots att de har gjort rätt och där livräntan försvinner trots att inkomstförlusten består.

Fru talman! Det här är inte den svenska modellen. Det är inte en försäkring utan ett lotteri. Det är ett system som är så komplext att inte ens myndigheten klarar av att hantera det korrekt, vilket gör att löntagare som har försökt följa alla regler ändå får kravbrev på hundratusentals kronor.

Men det handlar inte bara om ekonomi; det handlar om rättvisa, tillit och ett samhälle som håller sitt löfte till den som gör rätt för sig. Lösningen finns i en statlig utredning som pekar på hur man kan ta bort undantag, införa rättvis indexering och bygga en arbetsskade-försäkring som håller över tid för både män och kvinnor och för både fysisk och psykisk ohälsa. Det är dags att gå från ord till handling.

Tack för debatten!

(Applåder)

Anf. 10 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! I ISF-rapporten framkom även att det finns en olikhet mellan hur Försäkringskassan har uppskattat och redovisat sina återkrav och hur ISF har presenterat det felaktiga återkrav som finns i rapporten. Låt mig åter understryka att detta är allvarligt. Jag välkomnar dock dagens diskussion, för det är viktigt att vi diskuterar rättssäkerheten, hur våra skattepengar används och förtroendet för svenska myndigheter. Som statsrådet nämnde är det också viktigt att hitta en balans. Det ska vara lätt att göra rätt.

Givetvis har individen ett ansvar, men myndigheten har också ett ansvar att upprätthålla sin ställning och sitt förtroende gentemot svenska folket. När man är i kontakt med svenska myndigheter är man i kontakt med svenska staten. Kontakten måste då ske på ett värdigt och rättssäkert sätt så att förtroendet upprätthålls.

Med det tackar jag för dagens debatt!

(Applåder)

Anf. 11 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack till båda interpellanterna för möjligheten att diskutera dessa viktiga frågor!

Jag blir dock lite mörkrädd när jag hör ledamoten Jessica Rodén säga att våra socialförsäkringssystem måste baseras på tillit, inte misstänksamhet. Jag blir lite nervös eftersom tillitsbaserade system är det som har tagit oss dit där vi är i dag där 15–20 miljarder kronor av våra gemensamma skattepengar varje år går till felaktiga utbetalningar och bidragsbrottslighet. Hälften av dessa 15–20 miljarder beräknas gå till kriminella och till att finansiera organiserad brottslighet, det vill säga till människor som absolut inte har rätt till våra gemensamma skattepengar och våra gemensamma socialförsäkringssystem. Detta sker alltså i dagens tillitsbaserade system.

Tillit är bra, men kontroll är bättre. Det har funnits en naivitet i de generösa välfärdssystemen som har gett kriminella en chans att tillskansa sig våra gemensamma skattepengar, som då flödar ut och göder organiserad brottslighet. Detta måste vi sätta stopp för, och därför har regeringen fått lagstiftning på plats, gett myndigheterna nya verktyg och sett till att det blir lätt att göra rätt. Vi har gått fram med dessa viktiga reformer just för att kunna säkra legitimiteten för de gemensamma välfärdssystemen och för att kunna fortsätta att garantera att de som har stora behov och rätt till socialförsäkringarna också ska få det de har rätt till. Att tumma på dessa reformer skulle riskera att göda den kriminella ekonomin ännu mer.

(Applåder)

I detta anförande instämde Caroline Högröm (M).

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2025/26:156 om en haverikommission för äldreomsorgen

Anf. 12 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Nadja Awad har frågat mig om jag avser att verka för att tillsätta en haverikommission för svensk äldreomsorg. Nadja Awad har också frågat om regeringen avser att arbeta för att minutstyrningen inom äldreomsorgen ska avskaffas via lagstiftning och ersättas med ett system som bygger på tillit och individens behov. Vidare har Nadja Awad frågat om regeringen avser att genomföra ett eller flera av de förslag som nämns i punktform i interpellationen samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att lyfta äldreomsorgen om regeringen inte genomför dem.

I Sverige har vi en ordning med kommunalt självstyre. Även om staten reglerar uppgifter i lag har kommuner stor frihet att själva utforma och organisera sin verksamhet, och de ansvarar för verksamhetens resultat, kvalitet och innehåll.

Kommunen är ytterst ansvarig för socialtjänsten, av vilken äldreomsorgen är en del. Verksamhet inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Socialnämnden ska systematiskt och fortlöpande följa upp, utveckla och säkra kvaliteten i sin verksamhet.

Kommunerna sköter sina angelägenheter på det kommunala självstyrets grund. Det är alltså kommunernas ansvar att de metoder, arbetssätt och verktyg som används är ändamålsenliga för att klara uppgifterna och därmed leva upp till lagstiftningen. Med det sagt kan staten granska hur kommunerna sköter sina uppgifter. Exempelvis utövar Inspektionen för vård och omsorg tillsyn enligt socialtjänstlagen (2025:400).

Fru talman! Äldreomsorgen är definitivt en prioriterad fråga för regeringen, som under mandatperioden har genomfört flera reformer och satsningar för en tryggare och säkrare äldreomsorg. En genomgripande reform är att yrket undersköterska regleras och får en skyddad yrkestitel, vilket bidrar till att upprätthålla kompetensen inom äldreomsorgen och samtidigt öka statusen och attraktiviteten hos arbetet.

Vidare beslutade regeringen den 20 november om en proposition med förslag om att stödet till anhöriga som ger vård och omsorg ska stärkas rejält och att en fast omsorgskontakt i särskilt boende ska införas från den 1 juli 2026 (prop. 2025/26:60).

Regeringen beslutade också nyligen om lagrådsremissen *Ett språkkrav inom äldreomsorgen* (S2025/01922). I lagrådsremissen föreslås att det ska införas ett krav i socialtjänstlagen som innebär att socialnämnd och verksamhet ska arbeta för att personal har relevant nivå av kunskaper i svenska språket.

Regeringen har vidtagit flera andra åtgärder för att stärka omsorgens kvalitet och föreslår ytterligare satsningar i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) för att fortsätta att stärka äldreomsorgen i dess helhet. Kommunerna får exempelvis fortsatt statsbidrag specifikt för äldreomsorgen, det så kallade sektorsbidraget, som kommunerna kan använda fritt för att säkerställa en god vård och omsorg till äldre personer. Äldreomsorgslyftet har förstärkts och förlängts till 1,8 miljarder kronor per år 2026 och 2027. Dessutom har kompetenssatsningen vidgats till fler utbildningsområden.

Frågor om bemanning och kompetensutveckling är ytterst frågor för arbetsgivaren; det råder det ingen tvekan om. Det handlar till exempel om att kommunerna nu verkligen behöver höja ribban och bli en mer attraktiv arbetsgivare, satsa på ledarskapet och hitta lösningar för ett hållbart arbetsliv.

Arbetsgivaren har huvudansvaret enligt arbetsmiljölagen och ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete i samverkan med arbetstagare och skyddsombud. En god och trygg arbetsmiljö bidrar till ett hållbart arbetsliv. Den svenska arbetsmarknadsmodellen innebär vidare att arbetsmarknadens parter reglerar löner och andra anställningsvillkor genom kollektivavtal.

Vid upphandling är det viktigt att leverantörer tillhandahåller verksamhet av god kvalitet. Konkurrensverket har fått i uppdrag av regeringen att lämna

förslag till en effektiv, proportionerlig och tillförlitlig metod för att bedöma i vilken utsträckning leverantörer fullgör kvalitetskraven i offentliga kontrakt (Fi2025/00078). Tanken är att se hur man kan öka leverantörers möjlighet att konkurrera med kvalitet i stället för med lägsta pris. Uppdraget har nyligen redovisats, och det håller vi på och jobbar med inom Regeringskansliet just nu.

Anf. 13 NADJA AWAD (V):

Fru talman! Vad skulle resultatet bli om Sverige faktiskt tillsatte en parlamentarisk utredning för äldreomsorgen och därefter gjorde det som behövs?

Undersköterskan Therése skulle inte längre behöva stå där, med full blåsa, och fundera på när hon får nästa toalettpaus medan hon stressar mellan brukare i hemtjänsten. Hon skulle kunna andas. Om Roger, 79 år, absolut inte vill duscha på onsdagsmorgonen kan han göra det på eftermiddagen, eller på torsdagen, för både han och Therése vet ju att det är hon som kommer tillbaka då.

Tänk hur Rogers dotter Anneli skulle känna då – att hennes pappa själv får bestämma över sin dag igen. Han slipper stress, och hon slipper kliva in och ta ansvar för hans hygien mitt i sin lärarroll. Hon kan lägga fokus på sina elever och sitt liv, inte på att vända upp och ned på sin kalender för att rädda tryggheten för sin pappa, därför att minutstyningen, detta avhumaniserande system där varje sekund räknas men aldrig människan, är avskaffat.

Vårdbiträdet Sandra skulle inte längre starta sitt arbetspass klockan 7 och sluta 21.30 efter att ha tillbragt fyra fem obetalda timmar i en busskur mitt i ingestans eller i ett personalrum. Hon skulle kunna vara hemma när barnen vaknar och när de ska sova, därför att delade turer – dessa fullständigt orimliga arbetspass – är avskaffade.

Undersköterskan Fatima skulle jobba en 33-timmars arbetsvecka på en heltidstjänst, med bibehållen lön. Hon får tid med sin familj, tid för återhämtning och tid för livet. Hon har fler kollegor omkring sig, inte färre. Hon har färre långtidssjukskrivna kollegor och färre samvetskval för att hon tvingas välja mellan att svara på ett larm om misstänkt stroke eller ge insulin i tid. Hon är mindre stressad och gladare, och framför allt känner Fatima att hon räcker till, därför att arbetstidsförkortning och högre bemanning har blivit verklighet.

Agneta, som väntar på besök, mår också bättre. När Fatima kommer frågar hon alltid hur Agneta mår, och det finns tid att lyssna på svaret. Fatima vet exakt var Agnetas mediciner står och vilken kaffekopp hon föredrar. Agneta slipper upprepa sig gång på gång för nya ansikten. Kontinuiteten gör att hon vågar slappna av och känna sig trygg i sitt eget hem. Det finns tid för både vård och omsorg men också för att bläddra i fotoalbumet och prata om barnbarnen som hon är så stolt över.

Och så har vi vårdbiträdet Abdi. Han hör till dem som länge haft en av Sveriges lägsta medianlöner –

23 600 kronor i månaden – men när äldreboendet där han jobbar återtas i kommunal regi förändras allt. Hans lön höjs, och han behöver inte längre välja mellan en tandläkartid och vinterkläder åt barnen. Pengarna räcker till båda sakerna och lite mer därtill. Abdi får också en tillsvidareanställning. Han börjar tänka framåt – kanske ska han vidareutbilda sig till undersköterska. Chefen uppmuntrar honom, och utbildningen kan dessutom göras på arbetstid. Plötsligt känns det inte bara som en dröm utan som att en dörr faktiskt står på glänt – en väg vidare, en utveckling som är hans.

Fru talman! Det är detta jag önskar för våra äldre, för deras anhöriga och för arbetare som bär hela välfärden på sina axlar. Och jag tror faktiskt att regeringen också önskar det. Därför måste jag ställa frågan igen: Kan äldreminister Anna Tenje tänka sig att tillsätta en parlamentarisk utredning så att hela Sveriges riksdag tillsammans kan utreda och åtgärda hela äldreomsorgen?

Anf. 14 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Det är vackra ord från ledamoten – fantastiska historier. Jag tror inte att det är någon här inne som kan motsätta sig den beskrivningen. Det finns inte ett enda parti som skulle göra det.

Mitt budskap till ledamoten är: Kom ned från läktaren! Kom in i matchen! Jobba med de förslag som finns!

En ny partipolitisk utredning är inte vad svensk äldreomsorg behöver. Vi har Coronakommissionens rapporter, vi har Ivos granskningar, vi har utredningen om en äldreomsorgslag, från vilken vi har tagit många goda förslag vidare, och vi har den nya socialtjänstlagen. Det saknas alltså inte förslag på vad som kan göras för att stärka svensk äldreomsorg.

Om man hade varit ute och gjort många studiebesök runt om i Sveriges kommuner hade man tydligt sett att där jobbas väldigt framåtutlat med heltidsresan och rätten till heltid och med avskaffande av delade turer, både för att förbättra arbetsmiljön och för att stärka kvaliteten inom äldreomsorgen.

Mitt besked är alltså: Kom ned från läktaren! Kom in i matchen! Sluta med plakatpolitik och populistiska förslag och jobba med de förslag som finns!

Under min tid som äldreminister är det få gånger jag har stått här och diskuterat äldreomsorgen, för det är inte så många förslag som kommer från just oppositionen. Det har jag saknat. Jag tycker nämligen att det är viktigt att vi har den här typen av diskussioner.

De brister inom äldreomsorgen som vi har sett vittnesmål om den senaste tiden är tyvärr inget nytt. Det är inte bara de senaste veckorna vi har fått läsa om hemskheter som uppdragats såsom rån, våldtäkter och uteblivna besök av personalen. Detta kan givetvis aldrig någonsin accepteras. Därför har jag också haft möten med Ivo för att diskutera just de lex Sarah-anmälningar som kommer in till myndigheten som rör

allvarliga missförhållanden och vad det säger om svensk äldreomsorg.

I det här sammanhanget vill jag ändå, fru talman, vara väldigt tydlig med och påminna om att uppgifterna i lex Sarah-anmälningarna och det arbete som Ivo gör visar en bild av de verksamheter som faktiskt gör rätt. Vi politiker får aldrig svartmåla de kommuner som gör det de ska, nämligen att anmäla, utan vi måste uppmuntra den förbättring som detta leder till. Anmälningarna som har kommit till Ivo är ju en viktig del av verksamhetens kvalitetsarbete. Tar man de brister som uppdraget på allvar gör man precis så som de kommunerna nu har gjort. Att arbeta med avvikelser utifrån lex Maria och även lex Sarah är definitivt inte ett misslyckande i sig. Det är en metod för att säkerställa att kvaliteten i verksamheten höjs, att ribban höjs, och att garantera att detta inte sker igen.

Som jag var inne på i mitt inledningsanförande är äldreomsorgen ett prioriterat område för regeringen. Vi har jobbat framåt utifrån den dag då jag tillträdde. Man kan titta på Coronakommissionens rapport om brister och de åtgärder och rekommendationer som finns där. Bara inom mitt område har vi nu åtgärdat nio av elva rekommendationer i Coronakommissionens rapport. Med min kollega Elisabet Lanns område när det gäller hälso- och sjukvårdslagstiftning inräknat är det ännu fler saker som vi har lagt till.

Bara för att nämna några saker lite kort: Det handlar om ett starkt stöd för anhöriga. Det handlar om en fast omsorgskontakt på särskilt boende, precis som vi har inom hemtjänsten. Det handlar om en fast vårdkontakt så att man inte faller mellan stolarna. Det handlar om förstärkt medicinsk kompetens. Vi inför nu en medicinskt ansvarig för rehabilitering och tillgång till medicinsk kompetens 24/7 både inom hemtjänst och inom särskilt boende.

Anf. 15 NADJA AWAD (V):

Fru talman! Jag vill att äldreministern svarar på min fråga. Jag börjar bli lite trött på att ha återkommande interpellationsdebatter med äldreministern men också med andra ministrar i den här regeringen som vägrar att svara på frågan och som älskar att fabulera i debatterna och vilseleda dem som lyssnar och tittar på oss här. Man kan nästan tro att ni har gått en retorikkurs hos Trump, för det är det ni sysslar med dag in och dag ut i den här kammaren.

Vi i oppositionen är ju här för att utkräva ansvar av den här regeringen. Då tycker jag, fru talman, att den här regeringens alla ministrar måste börja svara på våra frågor.

Det är inte okej att äldreminister Anna Tenje anklagar mig för att inte presentera något förslag i den här debatten. Hela interpellationen om en haverikommission preciserar allt från de urusla arbetsvillkoren och resursbristen till vinstjakten inom äldreomsorgen. Det är en rad olika förslag i det samlade förslaget om en haverikommission i äldreomsorgen som jag vill debattera här och nu med äldreminister Anna Tenje, för folk där

ute vill veta: Vill ni utreda äldreomsorgen på riktigt, eller vill ni plocka och ta av det som passar er just nu?

Jag förstår att den här regeringen tycker att språkkrav i äldreomsorgen är den bästa politiken just nu, för ni är ju beroende av Sverigedemokraterna. Den här regeringen är beroende av det största partiet i den här regeringsunderlaget, Sverigedemokraterna, som gärna vill hänvisa till att alla samhällsproblem skulle vara invandrades fel och vill utmåla det som att äldreomsorgens alla brister skulle kunna åtgärdas med mer språkträning.

Det är en del av det här. Vi ska satsa på språkkompetensen i äldreomsorgen. Vi ska satsa på alla språk, för alla språk kommer att behövas. Det kommer att behövas svenska och andra språk, för gruppen äldre har blivit mer och mer etnifierad. Vi kommer att behöva alla språk. Men det är inte bara den satsningen som krävs. Vi behöver andra satsningar också, eller hur? Det är det jag vill diskutera i den här debatten. Jag förstår att det är bekvämt att hänvisa alla samhällsproblem, som äldreomsorgens utmaningar, till invandrare. Men det är att vilseleda och fabulera. Jag tycker att vi ska hålla oss till sakpolitiken.

Det är därför jag vill ha svar på min fråga om Vänsterpartiets förslag om en haverikommission som handlar om en parlamentarisk utredning där hela Sveriges riksdag är representerad för att komma till rätta med alla problem som vi har i äldreomsorgen.

Tolv personer har dött på grund av de brister vi ser i arbetsmiljön inom hemtjänsten. Fem personer larmade om stroke men fick inte hjälp i tid. Hur ska språkträning hjälpa de människorna? Det var ju inte fråga om att det skulle vara svenska språket som ledde till att de inte fick hjälp i tid när de larmade, utan det var för att det är brist på personal. Det är på grund av det inhumana tidsplaneringssystemet med minutstyrning. Det är de förslagen som vi vill diskutera i kammaren.

Återigen: Jag vill ha svar på frågan med utgångspunkt i det jag har lyft upp i interpellationen om en parlamentarisk kommission. Vill äldreministern tillätta en sådan, ja eller nej?

Anf. 16 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag tycker att jag var ganska tydlig. Jag förstår att det handlar om mottagarens förmåga när det gäller att svara eller ta emot ett svar, så låt mig vara tydlig igen.

Det är inte en haverikommission och en lång, stor utredning vi behöver. Vi har utrett svensk äldreomsorg. Vi har rapporter från Socialstyrelsen som tydligt visar exempelvis att problemen med arbetsmiljön ser likadana ut nu som de gjorde för 20 år sedan. Det är ett stort misslyckande för alla här i kammaren, alldeles oavsett politiskt parti, att vi inte har gjort någonting åt det som vi visste gällde för 20 år sedan och som fortfarande gäller. Jag är tydlig. Jag tycker att vi behöver göra något åt de sakerna. Men det är alltså inte en ny utredning vi behöver.

Min poäng är: Kom ned från läktaren! Kom in i matchen! Ni vill förringa och förminska vikten av språkraven. Läs Coronakommissionens tydliga rekommendationer när det gäller just språket! Det är det som är grunden. I mina tidigare inlägg nämnde jag inte språkravet över huvud taget, så jag vet vem av oss två som i sådana fall fabulerar och försöker vilseleda.

Låt mig ändå komma in på detta, för nu gör vi så här från regeringens sida: Steg för steg och reform för reform stärker vi nu kvaliteten och höjer ribban. Vi ökar också kraven för att få jobba inom svensk äldreomsorg. Vi går nu fram med ett tydligt kompetenskrav. Vi förlänger och förstärker Äldreomsorgslyftet. Vi jobbar väldigt framåtutlutat med skyddad yrkestitel för att höja status och attraktionskraft för dessa viktiga yrken så att fler vill komma in, stanna kvar, jobba mer och gå från deltid till heltid men framför allt så att de får ett kvitto på den viktiga utbildning de har. Kompetensen är otroligt viktig just för kvaliteten.

När det gäller den andra frågan om språkrav, som jag gärna pratar mycket och länge om, är det alltså grundläggande. I det enstaka fallet i ledamotens exempel var det avgörande kanske inte språket utan en brist som vi definitivt behöver åtgärda. Men i fallet i Västerås med kvinnan som hade misstänkt sepsis och dessutom var dement larmades ambulanspersonalen ut till boendet och möttes av personal som inte talade ett enda ord svenska. Ambulanspersonalen kunde inte få svar på frågor om huruvida den äldre kvinnan hade feber, om hon hade ätit och druckit, hur allmäntillståndet var eller om hon hade haft en infektion – detta på grund av att personalen alltså inte talade ett enda ord svenska. Där handlade det om liv och död, och det var direkt livsfarligt att man inte talade svenska språket.

Jag förstår att ni i Vänsterpartiet inte är intresserade av att införa ett språkrav i svensk äldreomsorg, men det är definitivt vi. Det handlar om den äldres rätt att kunna förstå och göra sig förstådd, att kunna påverka valfriheten i vardagen i det lilla men också i det stora. Det handlar om hur saker och ting ska utföras i vardagen på ens egna villkor med både integriteten och självrespekten kvar. Det handlar också om valfriheten i stort – att kunna påverka vem man har som utförare men också vilket boende man bor på.

Språket är dock grundläggande för att äldre ska kunna förstå, göra sig förstådda och göra sina röster hörda. Det är viktigt för oss.

Men det handlar också om patientsäkerheten och om arbetsmiljön. Om inte medarbetarna kan prata med varandra och ha en säker överlämning och dessutom sitta vid fikabordet och chitchatta om hur helgen var, hur det går för sonen i simundervisningen eller vad man ska göra i jul blir de inte ett sammansvetsat gäng. Då blir inte arbetsmiljön speciellt bra, och då kommer inte heller fler att söka sig till dessa mycket viktiga yrken.

Det tredje krav vi nu går fram med, och som jag förstår att Vänsterpartiet också har stora problem med, är att möjliggöra ordentliga bakgrundskontroller för att

se till att de som jobbar i äldreomsorgen också är lämpliga.
(Applåder)

I detta anförande instämde Caroline Högström (M).

Anf. 17 NADJA AWAD (V):

Fru talman! Det är precis detta jag menar med att den här regeringen konstant fabulerar och vilseleder. Inte ens ni går ju fram med ett konkret språkrav. Det har äldreministern själv sagt i mediala utspel och presskonferenser. Regeringens egen utredare om ett språkrav rekommenderade inte heller ett konkret språkrav, då det skulle leda till att personalbristen i äldreomsorgen skulle öka. Därför går inte regeringen fram med ett lika skarpt förslag om språkrav som man initialt gjorde. Man vill ju enligt ministern inte spå på de problem som redan finns inom äldreomsorgen med hög personalomsättning och stor personalbrist. Det är det jag menar med att den här regeringen konstant vilseleder.

Jag förstår att det är bekvämt för regeringen att inte avvika från det Sverigedemokraterna vill att regeringen ska göra, vilket är att hänvisa alla problem, alltifrån äldreomsorgens utmaningar till den rekordhöga arbetslösheten, till att vara invandrarnas fel. Att pensionärerna inte har råd att handla mat eller köpa sina mediciner är invandrarnas fel. Att vi har beställningsmord bland unga är också invandrarnas fel. Alla problem ska hänvisas till invandrare.

Jag förstår att regeringen har fått ett beställningsjobb från Sverigedemokraterna att hänvisa alla politiska förslag till att attackera invandrare. Just nu utvisas de som jobbar inom äldreomsorgen på löpande band, när de är en del i att bära upp välfärden på exakt samma sätt som alla andra. Det är ovärdigt, tycker jag.

Anf. 18 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ledamoten för denna interpellationsdebatt. Jag tror att den har varit väldigt klagande.

Svensk äldreomsorg bärs fram av hårt arbetande undersköterskor och vårdbiträden. En väldigt stor del av dessa har ett ursprung som inte nödvändigtvis är svenskt. De gör ett enastående jobb och är otroligt viktiga för att vi ska kunna jobba med att höja kvaliteten, höja ribban och åtgärda de brister som finns inom svensk äldreomsorg, vilket jag är besjälad av att vi ska kunna göra.

I Sverige har vi dock undervärderat vikten av att lära sig svenska språket. Det är alltså inte deras fel som jobbar inom svensk äldreomsorg i dag. Just därför är det otroligt viktigt att vi nu ser till att höja ribban markant.

Äldreomsorgslyftet förlängs nu och utökas till 1,8 miljarder så att kommunerna kan ta del av dessa pengar för att göra extremt bra språkstödande insatser, både för den personal man redan har och för den man ska nyanställa. Sedan har vi kravet på att uppnå B2 enligt

GERS. Det är ett ganska högt och tufft mål, men de kommuner som jag har pratat med är också besjälade av att ta till sig detta. Man ser vikten av svenska språket för att äldre ska kunna förstå och göra sig förstådda, för att patientsäkerheten ska stärkas och för att arbetsmiljön ska bli bättre. Om detta är vi helt eniga.

Vänsterpartiet verkar dock definitivt inte vara med på den banan. Då, fru talman, blir jag nyfiken: Är det ett besked från Vänsterpartiet att man inte är intresserad av att införa ett språkrav inom svensk äldreomsorg? Det tror jag skulle vara ett väldigt viktigt besked till svenska folket, givet att utredning efter utredning och granskning efter granskning visar att det är just språkbristerna som ligger till grund för mycket av de kvalitetsbrister vi ser inom svensk äldreomsorg.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellationerna 2025/26:165, 171 och 187 om karensavdraget

Anf. 19 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! När andra ledamöter blir sjuka eller inte finner sig och andra statsråd inte heller finns på plats är jag glad att vi ändå kan fylla ut kammarens tid med debatt. Jag tackar de ledamöter som nu har anmält sig till debatten – härligt! Detta är en viktig fråga att diskutera.

Åsa Eriksson har frågat mig om jag tänker verka för att karensavdraget avskaffas. Lena Johansson har frågat mig om jag och regeringen avser att överväga att avskaffa karensavdraget. Olle Thorell har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta, inom ramen för mitt ansvar, för att komma till rätta med den orättvisa som karensavdraget kan innebära för löntagare i till exempel Hallstahammar, Surahammar och resten av Västmanland.

I januari 2023 beslutade regeringen att ge en arbetsgrupp i Regeringskansliet i uppdrag att analysera karensavdragets ändamålsenlighet och bedöma om det fanns något behov av förändringar av karensavdraget.

I december 2023, fru talman, slutredovisade arbetsgruppen sitt uppdrag med departementspromemorian *Karenstak och högriskskydd – en översyn av karensavdraget och förslag på utökade undantag* (Ds 2023:33). Redovisningen är ett omfattande kunskapsunderlag om karensavdragets konsekvenser och ändamålsenlighet.

Arbetsgruppen bedömer att karensavdraget innebär en mer rättvis och försäkringsmässig självrisk jämfört med tidigare karensdag. Arbetsgruppen bedömer också att karensavdraget motverkar överutnyttjande men kan vara belastande för individer med återkommande sjukfrånvaro och för individer med små ekonomiska marginaler.

Det finns även en så kallad återinsjuknanderegulering som innebär att en sjukperiod som börjar inom fem dagar från det att en tidigare sjukperiod har avslutats ses

som en fortsättning på den tidigare. Då ska något nytt karensavdrag inte göras. Arbetsgruppen konstaterar att det är förhållandevis vanligt att regeln tillämpas vid korttidsfrånvaro vid sjukdom och medför ett skydd från karensavdrag.

Arbetsgruppen har analyserat effekterna av att avskaffa karensavdraget. Enligt arbetsgruppens beräkningar är den direkta effekten av ett avskaffat karensavdrag att arbetsgivares sjuklönekostnader ökar med cirka 14 miljarder kronor. Det motsvarar en 38-procentig ökning av arbetsgivares sjuklönekostnader. Med hänsyn tagen till beteendeeffekter beräknas sjuklönekostnaderna öka med ytterligare uppemot 10 miljarder kronor – alltså ungefär 24 miljarder kronor, fru talman.

Om arbetsgivarna inte skulle kompenseras för ökade sjuklönekostnader är det enligt arbetsgruppen rimligt att anta att kostnaden helt eller delvis kommer att tas från arbetstagarnas löneutrymme i kommande avtalsrörelser. Om arbetsgivarna på något sätt skulle kompenseras av staten medför det kostnadsökningar eller inkomstminskningar för statens ekonomi.

Mot bakgrund av arbetsgruppens beräkningar och de bedömda konsekvenserna behöver det nog övervägas om det är motiverat att avskaffa karensavdraget.

Arbetsgruppen har analyserat förutsättningarna för att förändra karensavdraget för att förbättra villkoren för avgränsade yrkesgrupper som är särskilt utsatta för nära mänskliga kontaktytor i sin yrkesroll och som har svårt att arbeta hemifrån. Arbetsgruppen bedömer att det inte är lämpligt att införa ett differentierat karensavdrag baserat på yrke. Det beror främst på att det inte finns något enkelt och heltäckande sätt att avgränsa vilka yrkesgrupper och arbetstagare som i så fall skulle omfattas. Denna avgränsningsproblematik lyftes till arbetsgruppen under samtal med arbetsmarknadens parter. Såväl de centrala arbetstagar- som arbetsgivarorganisationerna lyfte upp att det vore mycket svårt att göra en sådan avgränsning av vilka yrkesgrupper som bör omfattas av sådan differentierad karens.

Låt mig i det här sammanhanget påminna om den möjlighet som i dag finns att ge yrkesgrupper och arbetstagare sjuklön från och med den första sjukdagen. Om det finns behov av att göra undantag från karensavdrag för arbetstagare inom specifika yrken eller branscher kan arbetsmarknadens parter förhandla om sådana undantag genom kollektivavtal.

Anf. 20 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det är roligt att äntligen få diskutera karensavdraget igen.

Sverige styrs i dag av fyra partier som har ägnat mandatperioden åt att försämma a-kassan och utreda hur man kan försämma sjukförsäkringen, men man har inte lyft ett finger för att åtgärda orättvisan i karensavdraget. Detta sker trots att regeringens egen arbetsgrupp, som Anna Tenje precis har redogjort för, föreslår en sänkning av karenstaket – något som alla partier ställer sig bakom. Ändå har regeringen inte lyft ett finger.

Det är uppenbart att den här regeringen inte bryr sig om orättvisor, och det borde vara tydligt för alla landets löntagare att Sverige behöver en ny riktning.

Fru talman! Vi socialdemokrater vill återupprätta och bygga vidare på sjukförsäkringen. Den ska vara generös nog att ge trygghet, rättssäker nog att skapa förtroende och stark nog att hålla ihop samhället. Trygghet föder frihet, och en stark sjukförsäkring är nyckeln till att människor vågar leva sina liv fullt ut.

Karensavdraget är orättvist, och det har spelat ut sin roll. Det drabbar framför allt arbetare som måste göra jobbet på jobbet, och det drabbar framför allt dem med låga löner. Det visar en färsk rapport från riksdagens utredningstjänst.

Vi socialdemokrater hatar orättvisor. Vi vill avskaffa orättvisor. Därför vill vi avskaffa karensavdraget.

Fru talman! Jag vill också tacka ledamoten Caroline Högström, som har hörsammat min utmaning i länspressen hemma att debattera karensavdraget. Jag vill tacka henne för att hon är här, och det ska bli kul.

Vi har i tidigare debatter tagit upp huruvida det behövs självrisker i sjukförsäkringen eller inte. Det tycker vi socialdemokrater. I dag finns tre självrisker i sjukförsäkringen, och vi tycker att det räcker gott med två. Därför menar vi att ett borttaget karensavdrag och samtidigt ett återinfört företagsstöd som skydd mot höga sjuklönekostnader är en väl avvägd prioritering för att dels skydda Sveriges löntagare, dels skydda små och medelstora företag. Det har vi med i vår budget.

Fru talman! Om Moderaterna inte bryr sig om att hårt arbetande människor drabbas av orättvisa karensavdrag hoppas jag att Moderaterna åtminstone bryr sig om arbetsgivarnas höga kostnader för sjuknärvaro. Inte ens moderater kan väl tycka att det är bra att människor går till jobbet sjuka för att de inte har råd att stanna hemma. De riskerar då att smitta kollegor och brukare, utgör en säkerhetsrisk och bidrar till en lägre produktionstakt. Det kan väl ingen tycka är bra.

Vi socialdemokrater har lagt fram förslag på att ta bort karensavdraget. Vi kommer att gå till val på det, och vi tycker att det är en prioriterad fråga. Samtidigt föreslår vi ett återinförande av ett högkostnadsskydd för små och medelstora företag som riskerar att drabbas orimligt hårt av höga sjuklönekostnader.

Jag börjar med att fråga statsrådet Anna Tenje varför hon inte har gjort något under dessa tre år för att genomföra det förslag hon nyss redogjorde för och som regeringens egen arbetsgrupp föreslog, det vill säga att sänka karenstaket. Varför har statsrådet inte gjort något åt det?

Anf. 21 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

När jag hörde regeringens resonemang blev det tydligt att man tänker i siffror, inte i människor.

Jag har pratat med Kommunals sektionsordförande hemma i Västerås om hur hon och hennes medlemmar tänker kring karensavdragets effekter. Kommunals medlemmar är en del av de människor som varje dag

står ute i verksamheten. De håller de äldre i handen, torkar tårar på förskolan, kör buss i vintermörkret eller jobbar natt på gruppboenden. De är medlemmar som redan i dag kämpar med små ekonomiska marginaler. Många av dessa är kvinnor, och en del är ensamstående med barn. De har barn att försörja, oftast inte med de högsta lönerna på arbetsmarknaden. Men det här vet ministern.

I mina samtal med Kommunal återkommer ett mönster: Karensavdraget slår hårt, kanske hårdare mot kvinnor. Det är fråga om kvinnor med återkommande kvinnliga medicinska tillstånd.

Jag har träffat en kvinna som genomgår IVF-behandling. Hon berättade vad varje behandlingsrunda innebär i form av biverkningar som gör att hon måste vara hemma. Varje gång kostar det karensavdrag. Hon beskrev det så här: Det känns som att jag straffas för att jag försöker bli förälder – bli mamma.

En kvinna som lever med endometriosis berättar om månatliga smärtor. Varje gång betyder det karensavdrag. Hon sa: Jag vet inte vad som gör mest ont, smärtan eller att jag förlorar tusenlappar varje gång.

När ministern och regeringen inte vill avskaffa karensavdraget konstaterar jag att regeringen lutar sig tillbaka och accepterar status quo trots att de grupper som drabbas hårdast är de som bär vår svenska välfärd på sina axlar.

När regeringen säger att arbetsgivarens kostnader skulle öka borde man också säga att de pengarna i dag kommer direkt från lågavlönade kvinnors och mäns plånböcker. Jag vet inte om ministern tycker att det är okej. Jag hoppas inte det, och jag vill inte tro det. Men då måste man agera. Ministern och regeringen behöver ta itu med frågan snabbt. Med den situation som råder i dag, med ett tufft ekonomiskt läge, höga matpriser, elkostnader och annat som också angriper plånboken, gör inte ett karensavdrag saken bättre.

Anf. 22 OLLE THORELL (S):

Fru talman! I Västmanland, som jag kommer från – i Hallstahammar och Surahammar – möter jag varje vecka människor som inte behöver några tabeller, Powerpointpresentationer eller långa förklaringar för att förstå vad karensavdraget är. Det är en straffskatt för vanliga arbetare, som den här SD-regeringen gärna vill ha kvar. Men vi socialdemokrater går till val på att ta bort denna straffskatt.

Mina barndomsvänner som jobbar i till exempel äldreomsorgen, i industrin i Västmanland, på lager i Västerås berättar för mig hur illa karensavdraget slår. Undersköterskan Kicki kommer hem med feber efter ett kvällspass i äldreomsorgen men går ändå till jobbet dagen efter, inte för att hon känner ett kall eller är hjältemodig utan för att hon inte har råd att vara sjuk. Hon är inte ensam. Det gäller även byggnadsarbetare, barnskötare, lagerarbetare, industriarbetare, lärare, bussförare och poliser. Det är människor som inte kan sätta sig i soffan med laptoppen och jobba när de är sjuka, människor som bär upp Sverige men straffas ekonomiskt när de blir sjuka.

Det kostar jättemycket. Om man är sjuk en dag blir det en dryg tusenlapp. Är man sjuk två dagar blir det mellan 2 000 och 3 000 kronor. Det är pengar som kunde ha gått till mat, till hyran och till nya vinterjackor till barnen. För många är det skillnaden mellan att klara av månadens utgifter eller inte.

Det här systemet är orättvist och omodernt. Och Sverige är det enda landet i Norden som har den här straffskatten för vanliga arbetare.

Medan vanliga människor jobbar på och sliter står regeringen still. Ingenting har gjorts med det utredningsförslag som har tagits fram. På två tre år har regeringen inte tagit ett enda steg vidare.

Sverigedemokraterna, som är fundamentet i denna regering, gick till val på att ta bort karensavdraget. De har svikit sitt vallöfte rakt upp och ned och hoppas att väljarna ska glömma bort det till den 13 september nästa år. Jag tror inte att väljarna i Västmanland, i Hallstahammar och Surahammar, är så dumma att de glömer sådana uppenbara svek.

Fru talman! Det här är inte raketforskning. Det handlar om att se till att människor som gör rätt för sig behandlas med rättvisa och respekt. Att ta bort den orättvisa karensen borde vara prioriterat för varje regering. Vi måste göra det möjligt att bli frisk utan att bli fattig.

Jag vill återigen fråga ministern vilka initiativ regeringen tänker ta för att bli av med denna orättvisa på arbetsmarknaden. Det är möjligt i Norge, i Danmark och i Finland. Men det verkar vara helt omöjligt för denna SD-styrda regering att göra. Hur kommer det sig?

Anf. 23 DANIEL VENCU VELASQUEZ
CASTRO (S):

Fru talman! Tack för möjligheten att debattera karensavdraget! Jag har inte debatterat med Anna Tenje förut. Det känns särskilt kul.

Det är bra att man lyfter fram situationen för landets småföretagare. Som ledamot i näringsutskottet kan jag vittna om att landets småföretagare har haft det svårt sedan den här regeringen tillträdde. Konkurserna är rekordmånga. Det har aldrig skett så här många konkurser under så kort tid i vårt land.

Den här regeringen har fört en finanspolitik som inte alls har prioriterat småföretagare, utan tvärtom. Man har gjort väldigt lite för att lindra situationen för dem som ändå är jobbskaparna i vårt land. Vi ska komma ihåg att fyra av fem jobb skapas i de små och medelstora företagen. De är viktiga integrationsmotorer för vårt land. Det tror jag att även Moderaterna är medvetna om och håller med om.

Fru talman! Därför är det märkligt att man mitt i en lågkonjunktur och när det är handelskaos, när den geopolitiska anspänningen i världen ökar och när Sveriges ekonomi är hårt ansatt väljer att slopa ersättningen vid höga sjuklönekostnader för småföretag. Det kritiserades, med rätta, starkt av bland annat Svenskt Näringsliv när det presenterades 2023 och fanns med i budgeten 2024.

Sedan dess kan vi bara konstatera att jobben har blivit färre, vilket det också varnades för när man slopade det. Och antalet konkurser har blivit fler. Mitt i vad som ändå får kallas en ekonomisk kris valde man alltså att slopa ett av de viktigaste stöden för småföretag.

Min fråga är kort och koncisk: Om regeringen är så bekymrad över höga sjuklönekostnader för små och medelstora företag, varför valde man att slopa högkostnadsskyddet för just småföretagare vid höga sjuklönekostnader?

Anf. 24 CAROLINE HÖGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka de västmanländska socialdemokratiska ledamöterna för att de har initierat den här debatten. Den kommer om inte annat att bidra till att klargöra alternativen i både svensk och västmanländsk politik.

Jag vill också tacka statsrådet för att hon med tydlighet visar på konsekvenserna av Socialdemokraternas populistiska utspel. Efter åtta år i regeringsställning var den socialdemokratiska leveransen närmast noll i denna flaggskeppsfråga.

Fru talman! Det som oroar mig mest med denna typ av populistiska förslag är dock att man vilseleder väljarna. Man vilseleder alla hårt arbetande förskollärare, undersköterskor och lagerarbetare. Det är klart att detta låter bra. Det kan vara lätt att fastna i att det känns bra i magen. Men de socialdemokratiska ledamöterna underlåter att beskriva vad det faktiska resultatet blir av slopad karens.

Jag tror att väljarna i Hallstahammar och Surahammar, som ledamoten Thorell säger sig stå upp för, både vill och har rätt att veta vad riskerna är. Det leder till beteendeförändringar, och det finns risk att korttidsfrånvaron skjuter i höjden, i likhet med vad som skett i närliggande länder. Det var också resultatet senast vi provade detta.

Utöver det måste slopad karens finansieras. Jag förstår att fru talmannen är mycket nyfiken på hur Socialdemokraterna har finansierat detta förslag i budgeten, som vi nyligen debatterade här i kammaren. Noll kronor, inte ett öre har de lagt på detta. Vem ska då betala? Jo, fakturan skickas raka vägen till arbetsgivarna.

Jag tror att alla arbetare, alla som någonsin har varit anställda i en kommun och som har jobbat på golvet är väl medvetna om vad resultatet blir. Det blir färre kollegor och färre vikarier. I stället för att satsa på och prioritera arbetsmiljö, smittskydd på förskolor och åtgärder för en friskare befolkning levererar man en politik som man redan vet resultatet av. Man säger sig stå på hårt arbetande människors sida men verkar mer intresserade av deras röster än av att leverera en hållbar politik för arbetare.

Debatten i tisdags om ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning var klargörande. Ledamoten Eriksson spenderade majoriteten av sitt anförande på att tala om ett förslag som man inte har finansierat. Men jag fastnade lite vid en annan sak. I

debatten var ledamoten mycket tydlig med att hon och socialdemokratin litar på RUT, riksdagens utredningstjänst.

Jag kan berätta att det i en färsk rapport från RUT konstateras att effekterna av slopad karens är åtminstone 10 miljarder enbart i rena sjuklönekostnader. Då har vi inte räknat på produktionsbortfall och på vikariekostnader. Man blir svaret skyldig. Var ska pengarna tas ifrån?

Region Västmanland, vårt hemlän, konstaterar att sjuklönekostnaderna ökar med 23 miljoner med Socialdemokraternas förslag. Var ska regionen hitta de pengarna? Då har vi som sagt inte räknat på vikariekostnader, inte på övertidskostnader och inte på betendeförändringen som förslaget innebär.

Noll kronor har man lagt på det här. Vad blir då resultatet av Socialdemokraternas förslag? Jo, det blir mindre vård till västmanlänningarna och färre kollegor till sjuksyrrorna och undersköterskorna, som bär vår välfärd, som är händerna och fötterna i vården. Det borde Socialdemokraterna vara öppna med. Deras förslag känns bra i magen för alla dem som kämpar och sliter, men för alla dem som kämpar och sliter skulle resultatet bli ett slag i magen.

Anf. 25 JESSICA RODÉN (S):

Fru talman! Jag tackar de ledamöter som har lyft denna viktiga fråga och statsrådet som är här och besvarar de frågor som ställs.

Fru talman! Jag vill ta tillbaka kammaren till den tid då pandemin slog till – inte till rubrikerna och presskonferenserna, utan till min arbetsplats: ett LSS-boende i Horred i Sjuhärad.

Från den ena dagen till den andra ställde vi om. Vårt uppdrag ändrades inte; vi skulle fortfarande skapa goda levnadsvillkor. Men vi fick ett uppdrag till: att skydda människor från ett virus som vi knappt visste någonting om. Det fanns ingen tid att tänka efter – vi bara ”gjorde”. Vi spritade händerna tills huden sprack. Med immande glasögon och svetten rinnande under plastförklädena försökte vi hålla fokus. Vi skulle skydda oss själva och de människor vi fanns där för. Vi slogs mot viruset och kämpade för att få tag på skyddsutrustning. Vi lärde oss nya rutiner fortare än vi hann reflektera över dem.

Men det svåraste var inte skyddsutrustningen. Det svåraste var det som hände när dörrarna stängdes för anhöriga. När de boende inte längre kunde träffa sina familjer blev vi den enda kontakten med omvärlden. Vi log med ögonen, eftersom resten av ansiktet var dolt av plast. Vi höll händer genom prasslande plasthandskar, torkade tårar och försökte ge trygghet när allt omkring oss var otryggt. Vi försökte skapa normalitet när ingenting var normalt. Kort sagt: Vi gjorde det som krävdes för dem som behövde oss som mest, för så gör man. Man lämnar inte människor i sticket. Man gör sitt jobb även när det brinner i knutarna. Jag vill vara tydlig: Om det skulle krävas ställer vi upp igen.

Under pandemin hyllades vi. Vi fick applåder och kallades för hjältar. Det värmdes. Men applåder

försvinner snabbt, och applåder betalar inte räkningar. Nu när applåderna har tystnat står vi kvar i samma verklighet som tidigare – underbemannade, lågavlönade och med en klasslagstiftning som slår hårt ekonomiskt just mot dem som alltid måste vara på plats. En modern arbetsmarknad kan inte bygga på att vissa grupper straffas ekonomiskt när de blir sjuka medan andra kan logga in från soffan. Därför hör karensavdraget inte hemma i ett modernt Sverige. Det är dags att ta bort det.

Anf. 26 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag vill rikta ett stort tack till debattörerna för det stora engagemanget för den här frågan i kammaren.

Jag måste ändå, fru talman, konstatera att det är anmärkningsvärt att Socialdemokraterna inte har lärt sig av sina tidigare misstag. Förslaget att slopa karensavdraget har vi testat förut. Det vänsterexperimentet har vi sett konsekvenserna av tidigare. Socialdemokraterna provade detta under 80-talet med mycket tydliga resultat. Det blev fler sjukskrivningar och dramatiska ökningar av den korta sjukfrånvaron med stora kostnader som konsekvens.

Värst av allt var att det var just de hårt arbetande personerna inom äldreomsorg, skola och inte minst service som verkligen blev lidande av detta. Jag kan konstatera att ledamöterna helt och hållet verkar bortse från det. Framför allt var det så att äldre inte fick den hjälp och det stöd som de hade rätt till, givet att det inte fanns någon personal på jobbet. Busslinjer drogs in för att det inte fanns tillräckligt många busschaufförer som kom till jobbet. Det blev konsekvenserna när man på 80-talet plockade bort karensdagen.

Som om det inte vore nog att man inte lär sig av sina misstag är detta också ett djupt oseriöst förslag. Ledamoten Högström var inne på detta tidigare. För inte så länge sedan – jag tror att det var i våras – stod Magdalena Andersson, Socialdemokraternas partiledare, själv och konstaterade att ett slopande av karensavdraget skulle innebära en kostnad på minst 5 miljarder. Kan ni gissa hur många kronor och ören som är budgeterade för denna storslagna reform i Socialdemokraternas budget? Jo, det är noll kronor, fru talman. Den är alltså inte underfinansierad, vilket är det vanliga med Socialdemokraternas förslag, utan helt ofinansierad. Det är djupt oseriöst av ledamöterna som en efter en sätter upp sig på talarlistan att framhärda i att detta verkligen är ett av de viktigaste förslag man har när man inte ens bemödar sig om att finansiera det.

Låt oss då se på framtiden – vilka ska Socialdemokraterna genomföra detta ofinansierade förslag med? Då blir det ännu mer spretigt. Vänsterpartiet har i alla fall bemödat sig om att lägga in några hundra miljoner i budgeten för att kunna avskaffa karensavdraget. Men det räcker ju definitivt inte. Enligt utredningarna från Regeringskansliet och riksdagens utredningstjänst är det fråga om 24 miljarder respektive 10 miljarder i

direkta kostnader. Men några hundra miljoner lägger alltså Vänsterpartiet på detta.

Tittar man på Miljöpartiet blir det ännu mer intressant. I sin budgetmotion har de inte med ett enda ord nämnt ett avskaffande av karensavdraget. Men när jag sedan kommer till frågestunden här i riksdagen ställer ändå Miljöpartiet frågor om detta och vill att jag ska avskaffa karensavdraget.

Går man sedan till Centerpartiet blir det riktigt intressant. Centerpartiet om några är tydliga med att detta definitivt inte är aktuellt. Centerpartiets nya partiledare slog fast i den första intervjun att det här definitivt inte är något som finns på kartan. Man står på företagarnas sida och är inte intresserad av att se de höga sjuklönekostnaderna rusa, som under 80-talet. Framför allt vill man inte rycka undan mattan för alla hårt arbetande företagare. Jag håller med henne. Detta är en fara.

Socialdemokraterna är skyldiga att svara på frågan: Vem ska betala?
(Applåder)

Anf. 27 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Det är väldigt roligt att den här frågan upprör statsrådet så mycket. Vi kommer att fortsätta debattera den, för det är en jätteviktig rättvisefråga för Sveriges arbetare.

Jag vill börja med att kommentera några saker som statsrådet sa. Hon sa att vi har provat det här förut. Ja, under pandemin till exempel. Jag tycker att det funkade alldeles utmärkt.

Varför skulle svenska arbetare vara latare eller mer benägna att fuska än vad danska och finländska arbetare är? De har inget karensavdrag. Såvitt jag vet går företagen i Danmark och Finland alldeles utmärkt. Varför menar Moderaterna att svenskar skulle vara lata och fuska? Det tror inte vi socialdemokrater. Jag tycker att det är en märklig syn.

Vi har i dag tre självrisker i sjukförsäkringen, som jag nyss sa. Vi socialdemokrater tycker gott att det räcker med två. Vi behöver inte karensavdraget. Vi menar att svenska arbetare ska få sjuklön från dag ett.

Eftersom vi tar ansvar och vill genomföra saker ansvarsfullt har vi bett RUT göra flera olika beräkningar. Tidögänget lade ju ner den utredning om karensavdragets avskaffande som vi tillsatte när vi satt i regeringsställning, så några beräkningar därifrån har vi tyvärr inte.

Att vi har noll kronor för detta i vår budget, som Caroline Högström säger, är helt felaktigt. Vi har pengar för ett nytt högkostnadsskydd för små och medelstora företag som drabbas av orimligt höga sjuklönekostnader. Det finns med där. Det är bara att läsa. Var så god!

Enligt riksdagens utredningstjänst är ett borttaget karensavdrag offentlig-finansiellt neutralt för statlig, kommunal och regional sektor. Det är svaret till Region Västmanland. Det är bara att läsa RUT-rapporten. Jag kan skicka den till Caroline Högström direkt efter mitt inlägg.

Däremot kommer det att finnas en kostnad för privata arbetsgivare. Så är det. Den kostnaden tas i dag av Sveriges arbetare. För att små och medelstora företag inte ska drabbas orimligt hårt vill vi införa ett särskilt system mot höga sjuklönekostnader. På så sätt tar vi ansvar för Sveriges arbetare, avskaffar orättvisor och ser till att Sveriges små och medelstora företag kan fortsätta att växa.

Fru talman! Flera rapporter bekräftar bilden att karensavdraget till stor del drabbar anställda inom arbetaryrken. Rapporten *Sjuk på jobbet*, som bygger på en enkätundersökning som Handelsanställdas förbund har gjort, visar att 72 procent av deras medlemmar har gått till jobbet sjuka minst en gång det senaste året.

Att man inte har råd att stanna hemma är en av de vanligaste förklaringarna till sjuknärvaro. Vi vet också av forskning på Högskolan i Gävle att arbetsgivarnas kostnader för sjuknärvaro är högre än arbetsgivarnas kostnader för sjukfrånvaro. Det måste vi också ta hänsyn till.

När människor inte har råd att stanna hemma för att de är sjuka utan går till jobbet med sjukdom blir de en olycksrisk. De riskerar att smitta kollegor och brukare, och det finns risk för nedsatt produktivitet. Det tror jag inte att någon arbetsgivare vill ha.

Jag vill fråga Anna Tenje om hon under sitt sista halvår som statsråd kommer att vidta några åtgärder för att regelverket för karensavdrag ska ändras.

Anf. 28 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Kliv ned från läktaren och kom med i matchen, för att citera ministern. Det gäller nog inte bara ministern. Det gäller också Caroline Högström.

Att tala om att vara populist i de här sammanhangen är magstarkt. Är det populistiskt att bry sig om sina medmänniskor? Det är de som serverar oss och de som kommer med kaffet i kafeterian. Det är de som lagar maten, tar hand om våra barn och kör oss i taxin och i bussen i kollektivtrafiken.

Är det populism att bry sig? Gud hjälpe och förbjude att det skulle vara populism! Det är baske mig solidaritet. Någon ordning får det väl vara i ett parti. Jag blir så upprörd över detta att det inte finns på världskartan, om jag ska vara riktigt ärlig. Jag ska ändå försöka att samla mig.

Ministern talar om att folk helt plötsligt kommer att sjukskriva sig bara för att man tar bort karensavdraget och att det då kommer att fattas människor. Det är klart att det gör. Då får man skaffa en jobbpolitik och en utbildningspolitik som är värd namnet så att vi kan få fler i arbete och fler kompetenser. Det handlar om att människor får fler arbetskamrater i stället för att de ska tvingas att gå sjuka till jobbet och vårda sköra personer inom äldreomsorgen som blir smittade och kanske dör.

Om man ser problemet är det ganska rimligt att ha en jobbpolitik som ger fler möjligheten att ta jobben inom äldreomsorgen, skolan eller barnomsorgen eller att jobba som busschaufför. Men man byter hellre ministrar – nu är vi inne på tredje arbetsmarknadsministern – än att skaffa en jobbpolitik.

Min fråga kvarstår. Kommer ministern att göra någonting för att avskaffa karensavdraget?

Anf. 29 OLLE THORELL (S):

Fru talman! Det är bra att den här debatten förs. Det blir nu tydligt för arbetare och vanliga löntagare i Hallstahammar, Surahammar och övriga kommuner i Västmanland vad de kan förvänta sig med högerregeringen.

De kan inte förvänta sig att straffskatten för arbetare tas bort. Karensavdraget kommer att finnas kvar. De kan förvänta sig att a-kassan urholkas. De kan förvänta sig, och har vant sig vid, en jättedyr matkasse. Det blir en tillfällig momssänkning på den på några procent. Det kan de glädja sig åt. Elräkningen är fortsatt svindyr.

Men de ska vara tacksamma. Med den här regeringen har de fått en borttagen flygskatt. När de är ute och flyger blir det lite billigare med weekendresorna till New York, tack så mycket! När de går till mataffären kan de köpa jättebilliga plastpåsar, fantastiskt!

Fru talman! Det här är vad väljarna nu ser i verkligheten. Det kostar jättemycket att vara sjuk en dag. Samtidigt ser de hur regeringen prioriterar skattesänkningar för dem som har det allra bäst.

Om du har några miljoner på ett ISK-konto blir skatten lägre. Om du har lyckan att bli höginkomsttagare och tjäna 70 000, 80 000 eller 90 000 kronor i månaden får du flera tusenlappar i sänkt skatt efter nyår. Är du riskkapitalist och har massor med miljoner får du flera miljoner i sänkt skatt. Det kan man förvänta sig.

Det är en klen tröst för vanliga löntagare, som undersköterskor som sliter och lagerarbetare som jobbar skift. De kan drömma om att om de en vacker dag skulle bli höginkomsttagare, då levererar minsann Moderaterna skattesänkningar åt dem. Men när de blir sjuka är de tvingade att ta en kostnad som andra inte behöver ta.

Det är en djup orättvisa. Vi socialdemokrater vill göra oss av med den. Vi gör det på det sätt som vi alltid gör och finansierar förslagen ansvarsfullt. Vi ser till att ta reda på fakta. Inom den offentliga sektorn är det till exempel en kostnadsneutral reform.

Det är inte så att det inte finns en kostnad för sjuknärvaro. Det är klart att det finns en kostnad både mänskligt och verksamhetsmässigt. Fråga de sjuksköterskor som ser effekterna på Västerås lasarett eller de hemtjänstassistenter och undersköterskor i Fagersta som går till jobbet och ser effekterna av sjuknärvaron.

Det är inte värdigt ett välfärdsland som Sverige. Det är inte så att arbetsmarknaden har kollapsat i Norge, Danmark och Finland för att man har det oansvariga beteende som ministern och ledamoten Högstrom anklagar oss för att vilja ha.

Jag fortsätter att fråga ministern. Kommer det att tas några som helst initiativ för att komma till rätta med orättvisan på arbetsmarknaden?

Anf. 30 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S):

Fru talman! Jag fick inte svar på min fråga. Jag undrade varför man valde att slopa ersättningen för höga sjuklönekostnader i det läge som småföretagarna befann sig. Det är angeläget just för att det i debatten verkar vara småföretagen som prioriteras av regeringens representanter i kammaren, vilket jag tycker är helt rätt.

Vi ska självklart stötta landets små och medelstora företag. Just därför har vi från den dag man slopade ersättningen motsatt oss den typen av politik. Vi ser att situationen är ansträngd. Därför undrar jag varför man valde att slopa ersättningen mitt i en lågkonjunktur, oavsett om Elisabeth Svantesson och Ulf Kristersson sa att det ljusnar vid horisonten. Det är lika grått som det har varit den senaste månaden för landets småföretagare. Jag vill ha ett svar på den frågan.

Just när det kommer till småföretag är det ändå viktigt att nämna att motiveringen bakom regeringens borttagande verkar ha varit att det minskar drivkrafterna för åtgärder som skulle påtagligt minska sjukfrånvaron.

Vi vet att de absolut minsta företagen har lägst andel sjukfrånvaro, för de jobbar väldigt bra med förebyggande arbete. Men de är också extra känsliga vid sjukfrånvaro, så högkostnadsskyddet är därför otroligt viktigt.

Jag vidhåller min fråga: Varför valde regeringen att i budgeten 2024 slopa högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader för småföretag?

Tack för debatten!

Anf. 31 CAROLINE HÖGSTRÖM (M):

Fru talman! Också jag vill tacka för debatten då detta är mitt slutinlägg.

Jag börjar där ledamoten Vencu Velasquez Castro avslutade. Varför slopade vi ersättningen för sjuklönekostnader? Med tanke på att Socialdemokraterna röstade ja till denna reform i maj 2024 rekommenderar jag ledamoten att prata med sina kollegor som sitter bredvid honom i bänken. Ni kan viska i bänkarna, så får ledamoten svaret på det.

Jag vill också påminna kammaren om att Socialdemokraterna har budgeterat 500 miljoner för ett högkostnadsskydd och säger att det ersätter den tidigare ersättningen för sjuklönekostnader, som alltså beräknas kosta 2,6 miljarder. Vi hör hela tiden i debatten Socialdemokraterna säga att de lägger miljoner på saker som kostar miljarder. Det här är populism; det är inte hållbart. De som kommer att få slutnotan är arbetarna på golvet – det vet vi. Det är därför reformen tyvärr inte är rätt och riktig.

Andra reformer är viktigare. Hur kan vi få ned sjuknärvaron? Hur kan vi få ned sjukfrånvaron? Hur kan vi se till att människor blir friska och är friska på sin arbetsplats? Arbetsmiljöarbete, systematiskt kvalitetsarbete och förstärkt rehabilitering – det är sådant den här moderatledda regeringen faktiskt genomför, och det är sådant som gör skillnad för dem som är på jobbet.

Avslutningsvis: Några av de saker som sägs från den här talarstolen är anmärkningsvärda. Det är bara att sitta med laptoppen i knät och vara sjuk, får man höra här. Är man sjuk ska man ha rätt att vara ledig från jobbet och tillfriskna. Den typen av argument tycker jag är hånfulla mot alla arbetare, oavsett om man kan jobba hemifrån eller inte. Är man sjuk ska man inte behöva jobba. Det måste vara grundinställningen, men det verkar det inte vara för Socialdemokraterna.

Anf. 32 JESSICA RODÉN (S):

Fru talman! Jag tycker att det är anmärkningsvärt att ministern ägnar ett helt inlägg åt att recensera oppositionens politik utan att med ett enda ord nämna hur ministern, regeringen och Sverigedemokraterna ska öka jämlikheten på arbetsmarknaden.

När jag hör statsrådets svar slås jag av hur mycket det handlar om beteendeeffekter och hur lite det handlar om de människor som drabbas av denna klasslagstiftning. Verkligheten är inte en departementsrapport, utan verkligheten är snickaren som står i blåsten med värk i kroppen, rörmokaren som kryper under diskbänkar, djurskötaren som tar morgonpasset, busschauffören, polisen, undersköterskan, läraren och lastbilsföraren – människor som håller samhället igång. Det är i dessa yrken, där man alltid måste vara på plats, man drabbas hårdast av karensavdraget.

Fru talman! Det är inte svårt att se vilka som bär riskerna här; det är bara svårt om man inte vill se. Arbetsmarknaden är delad. Vissa kan jobba hemifrån, och andra kan inte det. En modern arbetslinje kan inte vara byggd så att halva arbetsmarknaden slipper kostnaden för att bli sjuk medan andra får ta hela smällen.

Det låter på ministern som att hela Sverige stannar om vi tar bort karensavdraget, för då stannar alla hemma. Vad är det för människosyn? Vi vill öka jämlikheten på arbetsmarknaden på riktigt. Men Sverigedemokraterna och regeringen har ingen arbetsmarknadspolitik över huvud taget, och det visar även denna debatt.

Tack för debatten!

Anf. 33 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Det är mycket intressant att lyssna på ledamöterna från Socialdemokraterna. Vi får höra deras stora engagemang i frågan om en reform som har blivit så otroligt viktig för Socialdemokraterna att de inte har brytt sig om att över huvud taget finansiera den i sitt budgetförslag vare sig nu eller under de åtta år de hade på sig att göra något åt saken. De valde att inte göra något.

Kanske beror det på att den förra regeringen tittade på hur det fungerar i Norge, som inte har något karensavdrag. Ledamoten Olle Thorell, som tycks ha försvunnit från kammaren, lyfte fram just Norge som ett gott exempel på hur det skulle kunna fungera om man avskaffade karensavdraget.

Låt mig då påminna kammaren om att norrmännen är världens friskaste folk med västvärldens högsta sjukskrivningstal. Företag i samma bransch som har verksamhet både i Sverige och i Norge har högre sjukfrånvaro på sina norska arbetsplatser än på sina svenska trots att man utför exakt samma arbete. Det gäller både inom kontaktyrken och inom tjänstemannayrken.

Lägg därtill, fru talman, att de svenskar – och de är ganska många – som har jobbat i Sverige men sedan flyttar till Norge för att arbeta får lika hög sjukfrånvaro som de norska arbetarna. Det är alltså inte något som finns i luften i Norge, fru talman, som gör att man blir sjukare, utan norrmännen är världens friskaste befolkning. Det är helt enkelt socialförsäkringssystemet som gör det.

Detta säger inte bara jag som minister i Sveriges regering, utan det säger också NAV, den norska motsvarigheten till Försäkringskassan.

För att värna arbetslinjen, välfärden och kollegorna som arbetar hårt inom välfärden är det viktigt att man gör rätt saker. Låt mig återkomma till den viktigaste frågan och anledningen till att vi ifrågasätter detta. Vi ifrågasätter inte debatten, för den är viktig för att den svenska befolkningen ska få veta hur det blir och vilka skillnader som finns inom svensk politik. Men det är, återigen, djupt oseriöst när Socialdemokraterna nu trummar fram att de vill avskaffa karensavdraget när de inte lägger en enda krona.

Vi kan bråka om vilken beräkning som gäller, men låt oss hålla oss till er egen partiledare. Magdalena Andersson säger att det här kommer att kosta minst 5 miljarder kronor men har noll kronor budgeterat i sin egen budget. Då är min fråga väldigt tydlig: Vem ska betala? Är det hårt arbetande människor som ska betala det i sitt löneutrymme med lägre löner? Är det hårt arbetande människor som kommer att få betala det genom höjda skatter, som vanligt? Eller är det hårt arbetande människor inom välfärden som kommer att få betala det genom ökad stress och press när sjuklönekostnaderna ökar för kommun och region eller, för den delen, när kollegorna inte kommer till jobbet? De kommer att behöva jobba dubbelt upp när det blir som i Norge och sjuklönekostnaderna och den korta sjukfrånvaron ökar.

Det är inte något jag vill se, och just därför är det så viktigt att poängtera det Caroline Högstrom lyfter fram: Den här regeringen jobbar på ett helt annat sätt.

För det första finansierar vi våra reformer, som vi tycker är viktiga, och för det andra går vi fram med en rad olika åtgärder för att både stärka arbetsmiljön och möjliggöra en bättre och snabbare återgång till arbete. Det handlar också om att jobba preventivt för att förhindra sjukdom.

Om man är sjuk ska man vara sjukskriven. Det gäller alldeles oavsett vilket yrke man har.

(Applåder)

Anf. 34 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Jag måste börja med att konstatera att statsrådet Anna Tenje alldeles nyss stod här och ljög. Hon sa att Socialdemokraterna inte gjorde någonting åt karensavdraget under våra åtta år i regeringsställning. Det är fel!

Under pandemin fick man ersättning så att man skulle kunna vara hemma när man var sjuk. Man fick kompensation för karensavdraget. Det är omgjort från karensdag till karensavdrag. Vi tillsatte också en utredning för att helt ta bort karensavdraget, men den lade Anna Tenje effektivt ned under sina första månader som statsråd.

Jag ska svara på Caroline Högströms fråga. Hon började med att fråga hur vi kan få ned sjuknärvaron. Vi har svaret. Ta bort karensavdraget! Jag lovar att sjuknärvaron minskar drastiskt. Den kommer inte att försvinna helt, men den kommer att minska drastiskt. När alla de LO-arbetare som i dag uppger att de inte har råd att stanna hemma när de är sjuka utan i stället går till jobbet kan stanna hemma kommer sjuknärvaron att minska. Sjukperioderna kommer, enligt regeringens egen utredning, också att bli kortare, för man blir frisk fortare.

Fru talman! Jag återkommer till att när högern pratar om karensen och sjukförsäkringen handlar det alltid om att människor är lata och fuskar. Vi socialdemokrater tror inte på det. Vi tittar på Danmark och Finland, som inte har karensavdrag, och det funkade alldeles utmärkt.

Jag tycker att det här är en märklig människosyn, och jag undrar vad den bottnar i. Är det så statsrådet ser på sitt eget arbete? Skulle statsrådet inte gå till jobbet om det inte vore så att hon fick avdrag på sitt arvode när hon är hemma och anmäler sig sjuk? Jag tror inte det. Om inte, är det då skillnad mellan statsrådet och människor som är anställda?

Vi socialdemokrater menar att det är hög tid att ta bort det orättvisa karensavdraget. Det är ett av våra vallöften, och de arbetare som håller med oss bör tänka på hur de röstar nästa år.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag önska både talmanspresidiet och statsrådet en god jul – utan karensavdrag!
(Applåder)

Anf. 35 LENA JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Ministern sa att vi uppvisar ett stort engagemang i frågan. Det kändes lite raljant; jag vet inte om det var det. Jag vill säga att vi har ett jättestort engagemang i frågan, och jag hoppas att ministern känner samma engagemang.

Det handlar ju om riktning. Accepterar vi ett system där arbetsyrken bär mer än alla andra, som ministern och regeringen gör? Håller ministern med mig om att det finns en orättvisa mellan arbetar- och tjänstemannayrken och att det är staten som beslutar om de här frågorna? I så fall ser jag inte varför inte ministern vill ändra på saken. Eller är det populism?

Om Moderaterna, som Caroline Högström säger, gör så många insatser och så många bra saker för att minska människors sjukfrånvaro kanske vi kan avskaffa karensavdraget, för då blir det ju inte så dyrt som ni påstår att det skulle bli.

Vi socialdemokrater menar att karensavdraget behöver avskaffas. Det är trubbigt och orättvist. Sjukdom ska aldrig leda till fattigdom. Det är dags att ta bort karensavdraget för rättvisans skull, för busschaufförens skull och för undersköterskans skull, för butiksbiträdets skull och för anständighetens skull. Det är inte populism; det är solidaritet, och det är så vi bygger vårt samhälle starkt.

Jag tillönskar alla i presidiet, ministern och Caroline Högström en god jul.

(Applåder)

Anf. 36 Äldre- och socialförsäkringsminister
ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack för debatten till samtliga deltagare!

Jag tycker definitivt inte att jag var raljant. Jag är uppriktig i mitt konstaterande att ledamöterna uppvisar ett stort engagemang, och jag delar det. Jag tycker att det är jätteviktigt att det blir tydligt för våra väljare inför det stundande valet var skiljelinjen går mellan att tro på att karensavdrag kommer att gynna hårt arbetande människor, tillväxten i Sverige eller för den delen hårt arbetande företagare eller om det kommer att stå dem väldigt dyrt.

Då vilar jag på erfarenheten som jag tänker att Socialdemokraterna definitivt borde ta del av, det vill säga hur det blev under 80-talet när man avskaffade karensdagen och hur det ser ut i Norge. Norge har alltså den friskaste befolkningen i världen och även de högsta sjukskrivningstalen i västvärlden. Myndigheterna i Norge och även politiker vittnar om att det är för att man har ett socialförsäkringssystem utan karensavdrag.

Det kan man vara *fine* med. Man kan tycka att det är okej med högre sjukskrivningskostnader. Man kan tycka att det inte är ett problem och att man bara kan anställa fler för att täcka upp för alla dem som kommer att vara borta. Det är också *fine*. Men då måste man vara så pass ärlig att man också finansierar det.

Återigen: Det var inte länge sedan Magdalena Andersson stod ute på stan och sa att det här kommer att kosta minst 5 miljarder kronor. Tittar vi i Socialdemokraternas budget nu ser vi att det finns 0 kronor budgeterat för detta, och vi vet att andra utredningar visar att det kommer att kosta så mycket mer. Då är det löneutrymmet, höga skatter och företagarna som kommer att stå för detta.

När vi nu behöver tillväxten som allra mest och bäst för att bygga Sverige starkare och tryggare blir det osäkrare och definitivt farligare.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2025/26:153 om personliga assistenters möjlighet till arbetstillstånd

Anf. 37 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Nils Seye Larsen har ställt tre frågor till mig om personliga assistenters möjlighet till arbetstillstånd. Han har frågat vad jag har för underlag som skiljer sig från Migrationsverkets och Arbetsförmedlingens bedömning av yrken där det finns risk för arbetskraftsexploatering och annat missbruk. Nils Seye Larsen har även frågat på vilka grunder jag motiverar förslaget att exkludera personliga assistenter från möjligheten till arbetstillstånd. Vidare har Nils Seye Larsen frågat om jag avser att ta några initiativ inom mitt ansvarsområde för att lösa situationen med arbetskraftsbristen inom personlig assistans här i Sverige.

Regeringen gav i februari 2025 i uppdrag till Migrationsverket att med stöd av Arbetsförmedlingen upprätta en lista över yrken som kan undantas från ett lönekrav för att beviljas arbetstillstånd. Uppdraget var en del av beredningen av betänkandet *Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m.* (SOU 2024:15) och utgör en viktig del av regeringens väg mot ett system för arbetskraftsinvandring som bidrar till Sveriges konkurrenskraft.

Uppdraget redovisades i en rapport från Migrationsverket. I rapporten har myndigheten genomfört en begränsad analys av yrken där det råder risk för arbetskraftsexploatering och missbruk. Jag kan konstatera att det tydligt framgår att analysen på grund av den metodik som valts avgränsats till att fokusera på två specifika yrken. Dessa yrken är städare och kock/kallskänka. Valet av dessa yrken motiveras av att de är yrken med flest ansökningar och tillräckliga data för den metod som valts. Det är inte korrekt, som Nils Seye Larsen hävdar, att Migrationsverket därmed gjort en bedömning av yrket personlig assistans och exkluderat det som ett riskyrke. Yrket omfattas inte av Migrationsverkets begränsade analys.

Jag konstaterar också att utredaren i betänkandet *Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m.* (SOU 2024:15) föreslår att de yrken som inledningsvis bör uteslutas är just personlig assistent och bärplockare.

Det finns också annat underlag som visar förekomsten av missbruk och utnyttjande inom området personlig assistans och arbetstillstånd. I rapporten *Olle*, framtagen av Försäkringskassan och Migrationsverket i samverkan med andra berörda svenska myndigheter, slås det fast att personlig assistans och arbetstillstånd systematiskt utnyttjas av organiserad brottslighet med följden att svenska skattemedel hamnar hos kriminella och att arbetstagare och brukare riskerar att fara illa. Expertgruppen inom Delegationen mot arbetslivskriminalitet har lyft fram personlig assistans som en bransch särskilt utsatt för arbetslivskriminalitet. Jag bedömer därmed att regeringens inställning i frågan är i linje med våra myndigheters slutsatser. Utgångspunkten att exkludera yrket personliga

assistenter från möjligheten att beviljas arbetstillstånd är därför motiverad.

När det gäller den tredje frågan ser regeringen allvarligt på att det råder brist på arbetskraft inom olika delar av arbetsmarknaden. Arbetskraftsinvandring kan emellertid inte vara en lösning på problemet med en eventuell brist på personliga assistenter. En ordning som främjar att organiserad brottslighet genom kriminella upplägg utnyttjar våra välfärdssystem kan inte försvaras. Det är regeringens inställning att behovet av arbetskraft som inte är högkvalificerad i större utsträckning ska fyllas av den arbetskraft som vi redan har i landet. I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) satsar regeringen därför mer än 500 miljoner kronor som bland annat ska gå till fler platser på yrkesutbildningar på gymnasial nivå för vuxna, inom yrkeshögskolan samt på arbetsmarknadsutbildningar inom vårdområdet, i syfte att ge fler möjlighet att utbilda sig för att möta arbetslivets behov av kompetens.

Anf. 38 NILS SEYE LARSEN (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. Som brukare finns det få saker som upprör mig mer än när välfärden missbrukas. Välfärdskriminalitet slår inte bara mot skattebetalare och system. Det slår mot oss som är beroende av att stödet fungerar varje dag. Personlig assistans är tyvärr inte förskonad från kriminalitet. Vi måste agera kraftfullt tillsammans för att bekämpa den.

Det är också fullständigt oacceptabelt när människor exploateras och utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden. Jag har själv hjälpt personer som arbetat inom restaurangbranschen i desperata situationer när de varit fast i arbetsgivares händer, blivit utpressade på lönen och tvingats arbeta dygnet runt under fullständigt vidriga förhållanden. Vi kan aldrig acceptera att sådant sker i Sverige och att det finns arbetsgivare som utan någon som helst skam i kroppen bedriver vad som inte kan betraktas som annat än rent slaveri.

Fru talman! Tyvärr kvarstår flera problem efter ministrerns svar. För det första framhåller ministern att Migrationsverkets och Arbetsförmedlingens analys varit begränsad till två yrken och att personlig assistans därför inte har kunnat ingå i bedömningen. Det var en för liten andel som man kunde titta på. Men då uppstår självklart frågan på vilket faktiskt underlag regeringens slutsats vilar. Varför ska just personliga assistenter uteslutas? Att ett yrke inte kan analyseras är inte ett bevis för att det ska omfattas av restriktioner. Regeringens slutsats riskerar att framstå som politiskt motiverad snarare än empiriskt grundad.

När ministern hänvisar till rapporten *Olle* och Delegationen mot arbetslivskriminalitet är det viktigt att hålla fast vid vad de faktiskt visar. Ingen bestrider att det finns problem i assistansbranschen. Men problemen gäller framför allt oseriösa assistansbolag, inte enskilda brukare eller personliga assistenter som söker arbetstillstånd.

Mycket har hänt sedan rapporten *Olle* presenterades. När det gäller just arbetstillstånd inom personlig

assistans har det skett stora förbättringar. Migrationsverkets granskning, krav och kontroll av både utförare och brukare ligger i dag på en helt annan nivå än tidigare. Det är något jag själv fått bevitna och tycker är bra.

Jag vill också vara tydlig med att stora delar av assistansbranschen fungerar väl, med seriösa arbetsgivare och noggranna kontroller. Den bilden nyanseras inte i regeringens förslag, trots att den är avgörande för att förstå helheten.

Ministern svarade inte på min centrala fråga om hur bristen på personliga assistenter ska lösas. Att säga att arbetskraftsinvandring inte är lösningen är inte det samma som att presentera en lösning. Utbildningsinsatser är inte något nytt; de har funnits i många år i hela landet. Möjligheten att utbilda sig inom vård och omsorg finns redan, men det har inte löst bristen.

Bristen är akut nu, i synnerhet i vissa yrken och regioner. Den drabbar både brukare och arbetsgivare varje dag. Redan i dag larmar kommuner och assistansanordnare om hur svårt det är att tillsätta arbetspassen. Att samtidigt stänga dörren för personer som vill arbeta som assistenter utan att presentera ett alternativ riskerar bara att förvärra den redan allvarliga situationen. Därför måste vi ställa oss frågan varför regeringen stänger dörren för de få personer det rör sig om och som fyller ett yrke där bristen är akut. Hur löser vi bristen på arbetskraft inom vård- och omsorgsyren, till exempel personlig assistans?

Anf. 39 Migrationsminister JOHAN
FORSSELL (M):

Fru talman! Tack, Nils Seye Larsen, för en viktig interpellation! Jag tror också att det är interpellantens första här i kammaren.

(NILS SEYE LARSEN (MP): Exakt.)

Personlig assistans är inte mitt ansvarsområde i regeringen, men det är naturligtvis ett väldigt viktigt område. Det är viktigt inte bara för brukarna utan för ett gott samhälle där vi bryr oss om varandra och där vi säkerställer att alla människor i Sverige, oavsett var man kommer ifrån eller vilka förutsättningar man har, har goda chanser att leva det liv man vill och lyckas i livet. Där är ledamoten och jag helt ense. Det är en viktig prioritering för regeringen.

Våra åsikter kanske skiljer sig lite åt i övrigt. Från regeringens sida ser vi att vi befinner oss mitt uppe i ett paradigmskifte i migrationspolitiken. Vi lägger om politiken på flera centrala områden. En av anledningarna till det, om man tittar på just arbetskraftsinvandring, är att de reformer som har skett tidigare – tyvärr – inte alltid har lett till de resultat som man kanske hoppades.

Jag är en tillskyndare av arbetskraftsinvandring och tycker att det är viktigt och centralt i ett bra samhälle. Men det har förekommit ett fusk och ett utnyttjande av människor som man inte ska ta lätt på. Det finns faktiskt stora problem inom flera delar.

En del i vårt arbete är att försöka lägga fokus på den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen inom bristyrken. Det är ju ett faktum att vi i dag i Sverige har en halv miljon människor som går utan jobb. Vi har alltså hög arbetslöshet – alldeles för hög. Bland de långtidsarbetslösa vet vi också att närmare hälften är utrikesfödda.

Det finns en stor pool av personer som borde ta de jobb som finns. Där gör vi väldigt mycket från regeringens sida. Vi satsar på bättre matchning på arbetsmarknaden. Jag nämnde att vi satsar 500 miljoner kronor i årets budget på fler platser på yrkesutbildningar. Vi sänker skatten på arbete. Vi ökar kontrollerna. Vi gör det mer lönsamt att arbeta och söka de jobb som faktiskt finns. Där tror jag att mycket av svaret framöver kopplat till kompetensförsörjningen på det här området finns.

Att vara personlig assistent är i sig ett viktigt arbete, men det kan också vara ett bra jobb för den som kanske vill jobba heltid eller deltid och ha ett arbete vid sidan av studier eller vad det nu kan vara. Många borde kunna ta de här viktiga jobben.

När det gäller personliga assistenter har vi fått bekräftat i flera olika rapporter att det finns problem. Det gäller naturligtvis inte alla. Det är viktigt att fastslå. Jag vågar säga att de allra flesta är skötsamma, hederliga människor. Men vi har alltför många gånger fått beskrivet för oss att det finns kopplingar till organiserad brottslighet, till och med våldsbejakande extremism.

Rapporten *Olle* slår fast att arbetstillstånden inom personlig assistans utnyttjas systematiskt för assistansbedrägerier, illegal migration, arbetskraftsexploatering, brukarimport och annan ekonomisk vinning. En slutsats i rapporten var ifrågasättandet av beviljandet av arbetstillstånd inom personlig assistans. Det var bara ett exempel. Det finns fler som har tittat på det.

Vi har granskat detta och tycker nog att det finns tydligt stöd för att förändringarna vi gör är viktiga och rimliga för att få bukt med fusk. Samtidigt satsar vi på andra åtgärder för kompetensförsörjning på bland annat det här området.

Anf. 40 NILS SEYE LARSEN (MP):

Fru talman! Jag ska återkomma till ämnet fusk sedan. Jag börjar med någonting som jag ofta möts av och som jag tycker aktualiseras här, nämligen frågan hur vi kan ha hög arbetslöshet i Sverige och samtidigt brist på personliga assistenter. Fler borde kunna ta det jobbet.

Går det bra att jag använder migrationsministern som pedagogiskt exempel? Om migrationsministern skulle bli arbetslös efter valet, skulle ministern då kunna tänka sig att flytta till Umeå för att arbeta för mig som personlig assistent? Jag kan inte erbjuda samma lön som ministern har nu – väldigt långt därifrån. Det är trots allt ett låglöneyrke.

Det hade nog varit svårt för ministern, eller för vilken familjefar eller familjemor som helst att förklara för sin familj varför de måste riva upp sitt liv i Stockholm, Malmö, Göteborg eller någon annanstans för att

flytta till norra Sverige för att en av föräldrarna har fått ett låglönejobb som långtifrån kan försörja familjen.

Det här är en del av förklaringen till hur vi kan ha en generell arbetslöshet i Sverige och samtidigt en brist på arbetskraft inom vissa yrken och i vissa regioner.

Även om ministern skulle söka arbete som personlig assistent hos mig är jag inte säker på att jag skulle anställa ministern, och det har ingenting med våra ideologiska skiljaktigheter att göra. Jag vet bara inte om ministern är rent lämpad. Jag vill inte att vem som helst som står till arbetsmarknadens förfogande ska jobba som personlig assistent hos mig. Jag vill ha någon som är rätt lämpad, som har de personliga egenskaperna att kunna göra ett bra arbete som assistent. Assistenten är helt avgörande för mig i mitt liv, i min vardag, för min hälsa och för min förmåga att kunna arbeta och verka.

Även om utbildningskraven inte är höga för att arbeta hos just mig är de personliga egenskaperna helt avgörande. Långtifrån alla har det som krävs. Jag är full av beundran för alla dem som har förmågan att jobba som personlig assistent hos mig dag ut och dag in, vecka efter vecka, månad efter månad. Med kort förvarning är de redo att avbryta sina planer och hoppa in när brukaren plötsligt står utan assistent, oavsett när på dygnet det sker.

Det finns brukare hos vilka arbetet kan vara väldigt utmanande och krävande. Därför skäms jag för de väldigt dåliga anställnings- och lönevillkoren vi kan erbjuda till assistenter, men det är en annan debatt. Men min poäng är att det just är kombinationen av dåliga arbetsvillkor, strukturella problem på arbetsmarknaden och lämplighet att kunna jobba inom vård och omsorg som gör att vi har en brist på arbetskraft inom vård och omsorg och personlig assistans. Det gäller i synnerhet i de nordliga regionerna, som i Västerbotten där jag bor.

Varför pekas personlig assistans ut särskilt i betänkandet *Nya regler för arbetskraftsinvandring*, som ministern nämnde? Svaret är enkelt. Det står tydligt i utredningen att det är för att regeringen i sitt tilläggsdirektiv till utredningen särskilt gav den i uppdrag att peka ut just personliga assistans. Utredningen har gjort det regeringen bad om.

Det finns dock många andra yrken som har pekats ut men som man inte agerat på. Det är dessutom inte en stor andel vi talar om. Det handlar om 232 beviljade arbetstillstånd inom personlig assistans, och det finns 68 000 personliga assistenter i Sverige. Men var och en av dem kan vara helt avgörande för brukaren, som annars står utan en värdefull assistent.

Det är därför jag vädjar. Varför måste vi stänga denna dörr? Kan vi inte jobba på ett annat sätt för att ta itu med fusket bland assistansanordnarna?

Anf. 41 Migrationsminister JOHAN
FORSSELL (M):

Fru talman! Åhörare! Jag står fast vid att det finns ett starkt underlag som pekar på att det finns väldigt allvarliga problem inom detta område. Jag tycker att

det är mitt ansvar som minister att agera på dessa problem.

Vi har ett underlag från Migrationsverket, Försäkringskassan och Delmi, och vi har även Ollerapporten, som jag tog upp tidigare. Det här utgör väldigt allvarlig kritik och inga småfel i marginalen. Underlaget pekar på att det finns ett missbruk av arbetstillstånd och ett utnyttjande av människor inom personlig assistans. Det pekar på kopplingar till organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism. Att människor utnyttjas systematiskt för assistansbedrägerier är väldigt allvarligt. Det tror jag att vi kan vara ense om.

Det hör inte hemma på svensk arbetsmarknad. Ytterst handlar det om både förtroendet för migrationssystemet och skattebetalarnas pengar. Skattebetalarna – poliser, lärare och sjuksköterskor – ska veta att deras skattepengar, som de har arbetat ihop, går till rätt saker. Pengarna ska gå till personlig assistans och till brukarna, inte hamna i händerna på kriminella. Därför gör vi denna förändring. Det här är också en slutsats som flera myndigheter har pekat på: Vi bör gå i denna riktning.

Sedan är det naturligtvis helt avgörande och väldigt viktigt att det finns duktiga, engagerade och motiverade medarbetare som kan ta dessa viktiga jobb; det är Nils Seye Larsen och jag helt ense om. Jag tror att sådana finns. Jag har inga planer på att förlora valet nästa år. Men jag är alldeles övertygad om att det inom gruppen 500 000 arbetslösa personer i Sverige i dag finns väldigt många som skulle vara alldeles utmärkta personliga assistenter. Varför skulle de inte vara det? Vi måste ha höga förväntningar på människor och tro på att de kan ta dessa jobb.

Nils Seye Larsen är orolig för att de inte vill flytta till Umeå. Varför skulle de inte vilja flytta till Umeå? Det är väl inget fel på Umeå? Eller att bo i Norrland? Här kanske vi tycker lite olika.

Alla människor vill ha sitt drömjobb direkt, men det är ganska få som får sitt drömjobb. Jag är stark anhängare av arbetslinjen och tycker att det alltid ska löna sig att arbeta. Vi ska alltid ställa krav på människor att ta de jobb som finns. Man kanske inte får sitt drömjobb direkt, men man måste börja någonstans. Jag tycker att man också kan kräva av människor att de ska flytta och inte leva på bidrag. Man ska ta de jobb som finns på arbetsmarknaden, och sedan får man jobba sig uppåt.

Men vad händer i ett samhälle där det inte lönar sig att arbeta, när det är bättre att leva på bidrag och bo kvar där man bor än att ta ett jobb? Vad händer då med Sverige? Vad händer med de resurser vi egentligen borde kunna lägga på vård, skola, omsorg, rättsväsen eller viktiga välfärdsverksamheter som personlig assistans om de i stället ska gå till bidrag till människor som inte vill jobba?

För mig som moderat är detta en jätteviktig värdering. Grunden i ett gott samhälle är att se till att det alltid lönar sig att arbeta och att vi ställer krav på människor att ta de jobb som finns.

I årets budgetproposition lägger vi en halv miljard kronor på olika yrkesutbildningar på gymnasial nivå för vuxna, yrkeshögskolan och arbetsmarknadsutbildningar inom vårdområdet. Det gör vi för att ge fler människor möjlighet att utbilda sig till att ta de jobb som faktiskt finns.

Anf. 42 NILS SEYE LARSEN (MP):

Fru talman! Jag står fast vid det faktum att jag inte vill ha vem som helst som desperat tar vad som finns på arbetsmarknaden. Jag vill ha någon som är rätt lämpad och kan göra ett bra jobb.

Jag ser en enorm skillnad. När jag för 15 år sedan lade ut en annons för ett arbete som assistent fick jag hundra ansökningar. I dag har jag nästan gett upp hoppet om att gå till Arbetsförmedlingen. Denna situation finns också i andra delar av Sverige. Det är en svårare situation.

Jag delar inte uppfattningen att det finns en halv miljon som sitter utan arbete för att de inte vill jobba, men det är en annan debatt. Den kan vi gärna ta en annan gång.

Ministern tog upp Ollerapporten och diskussionerna om fusk inom assistansbranschen, och jag måste bemöta det han sa. En del av analysen var att man såg en enorm ökning av antalet arbetstillstånd inom personlig assistans. Sedan den rapporten presenterades har antalet arbetstillstånd för assistans minskat med över 80 procent. Någonstans har något hänt. Det är inte är samma situation nu. Vi pratar om 232 arbetstillstånd bland 68 000 personliga assistenter.

Det finns ett stort behov, för det är inte bara inom assistans det saknas arbetskraft. I SKR:s rapporter om hur många som behövs inom vård och omsorg visas att behovet är gigantiskt. Det kan förklara varför det finns 33 000 undersköterskor och vårdbiträden runt om i Sverige som kommit hit de senaste tio åren. Tack för det! Vi behövde dem.

Jag vill avsluta med en vädjan. Självklart är det också personligt. Jag har själv en personlig assistent som utvisats och som har arbetat för mig i sex år. Hon har varit helt underbar – en trygghet och en klippa i mitt liv. Nu väntar vi på att hon ska få ett arbetstillstånd. Jag har en seriös anordnare. Hon gör ett seriöst jobb. Varför ska vi stänga dörren för henne och för andra som är seriösa i stället för att gå på dem som är kriminella och begår brott?

Kriminaliteten finns inom alla de andra branscher som också pekades ut: byggbranschen, restaurangbranschen, transportbranschen, städbranschen och så vidare. Varför ger man sig på just personlig assistans?

Anf. 43 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Skälet till att vi går fram med en förändring inom personlig assistans är att vi har fått flera rapporter som pekar på ett väldigt allvarligt fusk och missbruk inom systemet. Det är allvarligt, och vi tycker att det är rimligt att agera på det. Flera myndigheter har dessutom pekat på att det finns ett

systematiskt fusk med väldigt allvarliga kopplingar till, som jag nämnde, till och med extremism.

Det ska inte beskrivas som att vi inte tycker att det är viktigt att vi får rätt personer att ta de här jobben, för vi tycker att det är viktigt. Jag blir väldigt beklämd när jag hör Nils Seye Larsens beskrivning att det inte är någon som söker jobben. Om det är 500 000 människor som går arbetslösa i Sverige i dag men ändå ingen som söker jobben är det något som säger mig att det är där vi borde lägga fokus.

Är man arbetslös måste man ta de jobb som faktiskt finns. Då måste vi se till att göra det mer lönsamt att arbeta. Vi måste se till att det blir mindre lönsamt att gå på bidrag. Vi måste nog också öka förväntningarna på människor att ta de jobb som finns.

Här tycker vi olika. Miljöpartiet vill ju snarare höja a-kassan och göra det mindre lönsamt att arbeta och mer lönsamt att gå på bidrag. Jag ser inte hur det kommer att lösa problemen. Det är också en politisk skillnad mellan oss.

Jag tror också att man kanske måste jobba med sin attraktivitet som stad och kommun för att få människor att flytta dit. Umeå borde ha väldigt goda förutsättningar, men det kanske krävs att man jobbar mer med näringslivsutveckling och visar varför man ska flytta till just Umeå och inte till andra städer. Där finns det också ett ansvar från kommunpolitikens sida.

Avslutningsvis vill jag också påpeka att de regler för arbetskraftsinvandring vi har i dag även fortsättningsvis möjliggör att rekrytera från hela EU. Där bor det i dag 450 miljoner människor.

Tack, Nils Seye Larsen, för den här viktiga interpellationsdebatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 11 december

2025/26:223 Granskningen av Sverige av FN:s kommitté mot rasdiskriminering
av *Ulrika Westerlund* (MP)
till jämställdhetsminister *Nina Larsson* (L)

§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 11 december

2025/26:300 Planer för havsbaserad vindkraft
av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)
2025/26:301 Upphävd förordning om kooperativ utveckling

av *Tomas Kronståhl* (S)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)
2025/26:302 Reform av EU:s gemensamma fiskeripolitik
av *Emma Nohrén* (MP)
till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)
2025/26:303 Kontroll av sportskytteföreningar
av *Samuel Gonzalez Westling* (V)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)
2025/26:304 Tillsyn över fluorerade växthusgaser i Sverige
av *Johan Löfstrand* (S)
till klimat- och miljöminister *Romina Pourmokhtari* (L)
2025/26:305 Påverkan på pris och totalförsvarsintressen vid Vattenfalls försäljning av fjärrvärmeverksamheten
av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)
2025/26:306 Regeringens avsikt med licensjakten 2026 mot bakgrund av EU-kommissionens kritik
av *Rebecka Le Moine* (MP)
till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)
2025/26:307 Sveriges framtida stöd till Gavi, Globala fonden och global hälsa
av *Janine Alm Ericson* (MP)
till bistånds- och utrikeshandelsminister *Benjamin Dousa* (M)
2025/26:308 Hongkong och de mänskliga rättigheterna
av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister *Maria Malmer Stenergård* (M)
2025/26:309 Beredskapshöjande åtgärder för skydd av det kyrkliga kulturarvet
av *Mikael Larsson* (C)
till kulturminister *Parisa Liljestrand* (M)
2025/26:310 Begravningsverksamheten i beredskapssektorerna
av *Mikael Larsson* (C)
till minister för civilt försvar *Carl-Oskar Bohlin* (M)
2025/26:311 Vindval
av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)
2025/26:312 Nödvändiga åtgärder för att pressa ned färjepriser i Gotlandstrafiken
av *Malin Östh* (V)
till infrastruktur- och bostadsminister *Andreas Carlson* (KD)
2025/26:313 Estonias förlisning
av *Jan Riise* (MP)
till minister för civilt försvar *Carl-Oskar Bohlin* (M)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 11.31.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med
§ 14 anf. 35 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ny riksdagsledamot	1
§ 2 Anmälan om ersättare	1
§ 3 Avsägelse	1
§ 4 Anmälan om efterträdare	1
§ 5 Anmälan om vice ordförande i utskott	1
§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 7 Anmälan om faktapromemoria	2
§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 9 Ärenden för bordläggning	2
§ 10 Svar på interpellation 2025/26:203 om leverans av Jas till Ukraina	2
Anf. 1 Försvarsminister PÅL JONSON (M)	2
§ 11 Svar på interpellation 2025/26:204	2
§ 12 Svar på interpellationerna 2025/26:137 och 186 om återkrav från Försäkringskassan	3
Anf. 2 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	3
Anf. 3 JESSICA RODÉN (S)	3
Anf. 4 SANNE LENNSTRÖM (S)	4
Anf. 5 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	4
Anf. 6 JESSICA RODÉN (S)	5
Anf. 7 SANNE LENNSTRÖM (S)	5
Anf. 8 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	6
Anf. 9 JESSICA RODÉN (S)	6
Anf. 10 SANNE LENNSTRÖM (S)	6
Anf. 11 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	7
§ 13 Svar på interpellation 2025/26:156 om en haverikommission för äldreomsorgen	7
Anf. 12 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	7
Anf. 13 NADJA AWAD (V)	8
Anf. 14 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	8
Anf. 15 NADJA AWAD (V)	9
Anf. 16 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	9
Anf. 17 NADJA AWAD (V)	10
Anf. 18 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	10
§ 14 Svar på interpellationerna 2025/26:165, 171 och 187 om karensavdraget	11
Anf. 19 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	11
Anf. 20 ÅSA ERIKSSON (S)	11
Anf. 21 LENA JOHANSSON (S)	12
Anf. 22 OLLE THORELL (S)	12
Anf. 23 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S)	13
Anf. 24 CAROLINE HÖGSTRÖM (M)	13
Anf. 25 JESSICA RODÉN (S)	14
Anf. 26 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	14
Anf. 27 ÅSA ERIKSSON (S)	15
Anf. 28 LENA JOHANSSON (S)	15

Anf. 29 OLLE THORELL (S)	16
Anf. 30 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S).....	16
Anf. 31 CAROLINE HÖGSTRÖM (M).....	16
Anf. 32 JESSICA RODÉN (S)	17
Anf. 33 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	17
Anf. 34 ÅSA ERIKSSON (S).....	18
Anf. 35 LENA JOHANSSON (S)	18
Anf. 36 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M)	18
§ 15 Svar på interpellation 2025/26:153 om personliga assistenters möjlighet till arbetstillstånd	19
Anf. 37 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	19
Anf. 38 NILS SEYE LARSEN (MP).....	19
Anf. 39 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	20
Anf. 40 NILS SEYE LARSEN (MP).....	20
Anf. 41 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	21
Anf. 42 NILS SEYE LARSEN (MP).....	22
Anf. 43 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	22
§ 16 Anmälan om interpellation.....	22
§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar	22
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 11.31.	23